

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı

30 iyun 2008-ci il tarixinə

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Konsolidasiya Edilmiş Yığcam
Aralıq Maliyyə Məlumatları və Auditor Rəyi**

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

KONSOLIDASIYA EDİLMİŞ YIĞCAM ARALIQ MALİYYƏ MƏLUMATLARI

Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Balans Hesabatı.....	1
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Mənfəət və Zərər Hesabatı	2
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər Hesabatı	3
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı.....	4

Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər

1	Giriş	5
2	Qrupun Əməliyyat Mühiti	6
3	Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatlarının Tərtib Edilməsinin Əsas Prinsipləri	7
4	Uçot Siyasəti və Əhəmiyyətli Mühəsibat Təxminləri və Mülahizələri.....	8
5	Mühəsibat Uçotu üzrə Yeniliklər	8
6	Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri	11
7	Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	11
8	Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar	13
9	Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları.....	15
10	Assosiasiya Olunmuş Müəssisələrə İnvestisiya Qoyuluşu.....	15
11	Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər.....	16
12	Digər Maliyyə və Sığorta Aktivləri	17
13	Digər Aktivlər	17
14	Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər	17
15	Müştəri Hesabları.....	18
16	Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları	19
17	Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər	20
18	Digər Maliyyə və Sığorta Passivləri	23
19	Digər Passivlər.....	23
20	Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri.....	24
21	Nizamnamə Kapitalı.....	25
22	Faiz Gəlirləri və Xərcləri.....	25
23	Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri.....	26
24	İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri	27
25	Səhm üzrə Mənfəət	28
26	Dividendlər.....	28
27	Səqmentlər üzrə Təhlil.....	29
28	Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	31
29	Kapitalın İdarə Edilməsi	32
30	Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər	33
31	Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar.....	36
32	Əsas Tərəmə və Assosiasiya Olunmuş Müəssisələr	38
33	Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr.....	39

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

Azərbaycan Beynəlxalq Bankının İdarə Heyətinə və Səhmdarlarına:

Biz, Azərbaycan Beynəlxalq Bankı və onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 30 iyun 2008-ci il tarixinə təqdim edilən konsolidasiya edilmiş balans hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan altı aylıq dövr üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər hesabatı, konsolidasiya edilmiş səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatı və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, eləcə də əsas uçot prinsiplərinin xülasəsindən və digər izahlı qeydlərdən ibarət olan konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarının BMS 34 "Aralıq Maliyyə Hesabatları" Standartına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə aşağıdakılar daxildir: fırıldaqçılıq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiq edilməsi və davam etdirilməsi; müvafiq uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiq edilməsi; və şəraitdən asılı olaraq məqbul uçot təxminlərinin irəli sürülməsi.

Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarının dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamamızı Beynəlxalq Audit Standartları əsasında apardıq. Həmin Standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, audit yoxlamasına mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot təxminlərinin əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutu rəyimizi bildirmək üçün kifayət qədər əsas verir.

Rəy

Bizim rəyimizcə, təqdim edilən konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından BMS 34 "Aralıq Maliyyə Hesabatları" Standartına uyğun olaraq tərtib edilmişdir.

PricewaterhouseCoopers Audit Azerbaijan LLC

PraysvoterhausKupers Audit Azərbaycan MMC

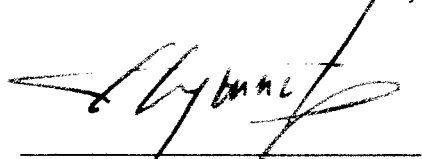
Bakı, Azərbaycan Respublikası

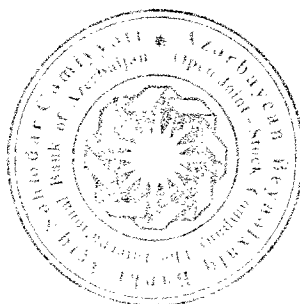
4 fevral 2009-cu il

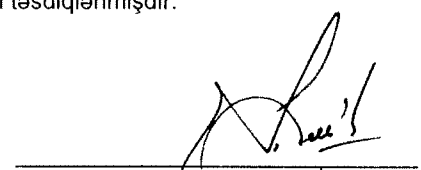
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Balans Hesabatı

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	361,944	179,704
Milli/Mərkəzi banklarda yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar		160,867	170,347
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	7	137,942	173,591
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	2,345,762	2,035,738
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	9	12,174	12,679
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	10	807	801
Təxirə salınmış vergi aktivləri		1,466	1,173
Binalar və avadanlıqlar		137,541	113,023
Qeyri-maddi aktivlər		7,398	7,685
Digər maliyyə və sığorta aktivləri	12	32,327	8,722
Digər aktivlər	13	15,723	8,949
CƏMİ AKTİVLƏR		3,213,951	2,712,412
PASSİVLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	14	300,350	147,309
Müştəri hesabları	15	2,066,019	1,850,483
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	16	16,295	16,808
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	17	346,068	262,621
Cari vergi öhdəliyi		1,739	2,199
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi		23,031	19,094
Digər maliyyə və sığorta passivləri	18	66,468	56,134
Digər passivlər	19	15,117	13,006
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	20	98,342	102,470
CƏMİ PASSİVLƏR		2,933,429	2,470,124
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	21	100,000	100,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		139,777	110,383
Binalar və avadanlıqlar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		36,204	27,977
Xarici valyutanın çevrilməsi üzrə məcmu ehtiyat		2,740	2,377
Bankın səhmdarlarına/iştirakçlarına aid olan xalis aktivlər		278,721	240,737
Azlığın payı		1,801	1,551
CƏMİ KAPİTAL		280,522	242,288
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL		3,213,951	2,712,412

4 fevral 2009-cu il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cənab Cahangir Hacıyev
İdarə Heyətinin Sədri

Cənab Rövşən İsmayilov
Baş Maliyyə Direktoru

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Mənfəət və Zərər Hesabatı

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr	30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr
Faiz gəlirləri	22	140,696	84,158
Faiz xərcləri	22	(47,957)	(26,922)
Xalis faiz gəlirləri		92,739	57,236
Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi üzrə (ehtiyatın yaradılması)/ehtiyatın qaytarılması	7	(658)	764
Kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat	8	(31,716)	(12,750)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		60,365	45,250
Haqq və komissiya gəlirləri	23	48,036	31,509
Haqq və komissiya xərcləri	23	(9,168)	(4,357)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		17,652	10,499
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər – gəlir çıxılmaqla		(2,183)	(1,044)
Brutto sığorta mükafatları		9,304	3,880
Təkrar sığortaya verilmiş risklər üzrə mükafatlar		(1,008)	(806)
Qazanılmamış mükafatlar üzrə ehtiyatın artması, təkrar sığorta çıxılmaqla		(4,649)	(683)
Baş vermiş xalis iddialar		(1,073)	(882)
Digər gəlirlər		119	126
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	24	(47,226)	(40,101)
Assosiasiya olunmuş müəssisələrin mənfəətində pay	10	6	13
Vergidən əvvəlki mənfəət		70,175	43,404
Mənfəət vergisi xərci		(17,551)	(11,575)
Dövr üzrə mənfəət		52,624	31,829
Mənfəət aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir:			
Bankın səhmdarlarına düşən hissə		52,541	31,860
Azlığın payı		83	(31)
Dövr üzrə mənfəət		52,624	31,829
İl ərzində Bankın səhmdarlarına düşən mənfəət üçün səhm üzrə mənfəət, əsas və sulandırılmış (bir səhm üzrə AZN ilə)	25	0.11	0.09

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər Hesabatı

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	Bankın səhmdarlarına/iştirakçılara aid olan hissə				Azlığın payı	Cəmi səhmdar kapitalı	
		Nizam-namə kapitalı	Binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	Xarici valyutanın çevrilməsi üzrə məcmu ehtiyat	Bölüşdürülməmiş mənfəət			Cəmi
1 yanvar 2007-ci il tarixinə qalıq		59,319	17,444	1,435	61,512	139,710	1,528	141,238
Binalar və avadanlıqlar								
- Yenidən qiymətləndirmə		-	18,734	-	-	18,734	-	18,734
- Realizasiya olunmuş yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		-	(205)	-	205	-	-	-
Kapitalda qeydə alınan mənfəət vergisi		-	(4,121)	-	-	(4,121)	-	(4,121)
Məzənnə fərqləri		-	-	455	-	455	11	466
Birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınan xalis mənfəət		-	14,408	455	205	15,068	11	15,079
Dövr üzrə mənfəət		-	-	-	31,860	31,860	(31)	31,829
Dövr üzrə cəmi mənfəət		-	14,408	455	32,065	46,928	(20)	46,908
Səhm emissiyası		22,828	-	-	-	22,828	-	22,828
Elan edilmiş dividendlər	26	-	-	-	(7,512)	(7,512)	-	(7,512)
30 iyun 2007-ci il tarixinə qalıq		82,147	31,852	1,890	86,065	201,954	1,508	203,462
Binalar və avadanlıqlar								
- Realizasiya olunmuş yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		-	(2,204)	-	2,204	-	-	-
Kapitalda qeydə alınan mənfəət vergisi		-	(1,671)	-	-	(1,671)	-	(1,671)
Məzənnə fərqləri		-	-	487	-	487	53	540
Birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınan xalis mənfəət		-	(3,875)	487	2,204	(1,184)	53	(1,131)
Dövr üzrə mənfəət		-	-	-	42,672	42,672	(10)	42,662
Dövr üzrə cəmi mənfəət		-	(3,875)	487	44,876	41,488	43	41,531
Səhm emissiyası		17,853	-	-	-	17,853	-	17,853
Elan edilmiş dividendlər	26	-	-	-	(20,558)	(20,558)	-	(20,558)
31 dekabr 2007-ci il tarixinə qalıq		100,000	27,977	2,377	110,383	240,737	1,551	242,288
Binalar və avadanlıqlar								
- Yenidən qiymətləndirmə	11	-	11,537	-	-	11,537	-	11,537
- Realizasiya olunmuş yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		-	(772)	-	772	-	-	-
Kapitalda qeydə alınan mənfəət vergisi		-	(2,538)	-	-	(2,538)	-	(2,538)
Məzənnə fərqləri		-	-	363	-	363	167	530
Birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınan xalis mənfəət		-	8,227	363	772	9,362	167	9,529
Dövr üzrə mənfəət		-	-	-	52,541	52,541	83	52,624
Dövr üzrə cəmi mənfəət		-	8,227	363	53,313	61,903	250	62,153
Elan edilmiş dividendlər	26	-	-	-	(23,919)	(23,919)	-	(23,919)
30 iyun 2008-ci il tarixinə qalıq		100,000	36,204	2,740	139,777	278,721	1,801	280,522

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı

		30 iyun 2008- ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr	30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
	Qeyd		
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Alınmış faizlər		134,861	79,449
Ödənilmiş faizlər		(40,198)	(25,976)
Alınmış haqq və komissiyalar		50,907	31,509
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	23	(9,168)	(4,357)
Alınmış xalis sığorta mükafatları		3,274	2,315
Ödənilmiş təkrar sığorta mükafatları		(1,008)	(806)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan əldə edilən gəlirlər		17,652	10,499
Əldə edilmiş digər əməliyyat gəlirləri		119	126
İşçilərə ödənilmiş xərclər		(17,330)	(13,783)
Ödənilmiş inzibati və digər əməliyyat xərcləri		(22,100)	(18,496)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(16,904)	(10,383)
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		100,105	52,393
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklər			
Milli/Mərkəzi banklarda yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlarda xalis azalma/(artma)		9,480	(11,116)
Əlaqəli tərəf adından yığılmış pul vəsaitləri		539,714	-
Əlaqəli tərəf adından ödənilmiş pul vəsaitləri		(539,714)	-
Digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə xalis azalma		35,099	25,353
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis artma		(334,837)	(557,172)
Digər maliyyə və sığorta aktivlərində xalis artma		(18,732)	(3,234)
Digər aktivlərdə xalis (artma)/azalma		(3,190)	876
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdə xalis artma/(azalma)		151,933	(126,249)
Müştəri hesablarında xalis artma		209,661	245,345
Digər maliyyə və sığorta passivlərində xalis artma		5,709	29,535
Digər passivlərdə xalis (azalma)/artma		(760)	3,605
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş) xalis pul vəsaitləri		154,468	(340,664)
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının alınması		-	(12,837)
Binalar və avadanlıqların alınması		(24,487)	(11,806)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(644)	(448)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		(25,131)	(25,091)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının geri ödənilməsi		(690)	-
Borc götürülmüş digər vəsaitlərdən daxilolmalar		131,470	137,000
Borc götürülmüş digər vəsaitlərin geri ödənilməsi		(48,622)	(1,243)
Subordinasiyalı borc öhdəliklərindən daxilolmalar		-	86,598
Adi səhmlərin emissiyası		-	22,828
Ödənilmiş dividendlər	26	(23,979)	(10,087)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		58,179	235,097
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(5,276)	(1,235)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma			
Dövrün əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	182,240	(131,893)
Dövrün sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		361,944	325,489

1 Giriş

Hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralığı maliyyə məlumatları 30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr üzrə BMS 34 "Aralıq Maliyyə Hesabatları" Standartına uyğun olaraq Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ("Bank") və onun törəmə müəssisələri ("birlikdə "Qrup" adlandırılacaq) üçün hazırlanmışdır.

Əsas fəaliyyət növləri. Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 1991-ci ildə tamamilə dövlətə məxsus olan bank kimi təsis olunmuş və Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərir. 28 oktyabr 1992-ci il tarixində Bank səhmdar kommersiya bankına çevrilmiş və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi Bankın əsas səhmdarı olmuşdur. 30 iyun 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi Bankın ümumi ödənilmiş nizamnamə kapitalının 50.20% hissəsinə (31 dekabr 2007: 50.20%) sahib olmuşdur. 21 sayılı Qeydə baxın.

Bank, Azərbaycan Respublikasında kommersiya bank xidmətləri göstərmək məqsədilə qeydiyyatdan keçmiş və Azərbaycan Respublikası Milli Bankı ("ARMB") tərəfindən verilmiş 30 dekabr 1992-ci il tarixi ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bankın nizamnamə kapitalındakı dövlətə məxsus payın özəlləşdirilməsi haqqında 1 mart 2005-ci il tarixli Prezident Fərmanı qüvvəyə minmişdir. Həmin Fərmana əsasən hökumət Bankın nizamnamə kapitalında dövlətə məxsus payın hissələrə bölünüb özəlləşdirilməsi və ya açıq bazarda, eləcə də beynəlxalq maliyyə bazarlarında əlavə səhm emissiyası yolu ilə Bankın nizamnamə kapitalında dövlətə məxsus olan payını tədricən azaldacaqdır.

Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu hər bir əmanət üzrə aşağıdakı qaydada 100% kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir:

- 1 yanvar 2008-ci ildən 1 yanvar 2010-cu ilədək – 6,000 AZN-dən çox olmayaraq;
- 1 yanvar 2010-cu ildən başlayaraq – 8,000 AZN-dən çox olmayaraq.

Azərbaycan Respublikasında müvafiq limitlərdən yuxarı olan məbləğlər sığortalanmır.

Bankın 36 filialı vardır (31 dekabr 2007: 36 filial). 30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun 1,665 işçisi vardır (31 dekabr 2007: 1,655 işçi). Bu işçilərdən 1,306 nəfəri Bankda; 119 nəfəri Beynəlxalq Sığorta Şirkətində; 72 nəfəri Azərikard MMC-də, 150 nəfəri 100% Qrupa məxsus olan Rusiya Federasiyasındakı törəmə müəssisədə və 18 nəfəri ABB-Gürcüstanda çalışır (31 dekabr 2007: 1,327 nəfər Bankda; 99 nəfər Beynəlxalq Sığorta Şirkətində; 65 nəfər Azərikard MMC-də, 147 nəfər 100% Qrupa məxsus olan Rusiya Federasiyasındakı törəmə müəssisədə və 17 nəfər ABB-Gürcüstanda çalışmışdır).

24 yanvar 2002-ci il tarixində səhmləri 100% Qrupa məxsus olan törəmə müəssisə - Azərbaycan Beynəlxalq Bankı-Moskva ("ABB-Moskva"), Rusiya Federasiyasında, Moskva şəhərində qeydiyyatdan keçmişdir. ABB-Moskvanın nizamnamə kapitalı 10,000,000 Avro təşkil edir. ABB-Moskva, məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi fəaliyyət göstərən kommersiya bankıdır. ABB-Moskva, 25 yanvar 2002-ci il tarixində Rusiya Federasiyası Mərkəzi Bankı ("RFMB") tərəfindən verilmiş lisenziya əsasında fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. Həmin lisenziyaya əsasən ABB-Moskva hüquqi şəxslərlə Rus rublu və xarici valyutalarda bank əməliyyatları aparmaq imkanı əldə etmişdir. Qeydiyyata alındıqdan sonra ilk iki il ərzində Rusiyanın yerli qanunvericilik tələblərinə görə ABB-Moskvanın fiziki şəxslərdən depozitlər cəlb etməsinə məhdudiyyət qoyulmuşdur. 1 dekabr 2004-cü il tarixində ABB-Moskva fiziki şəxslərə tam həcmli bank xidmətləri göstərmək üçün RFMB-dən lisenziya almışdır. ABB-Moskvanın əsas fəaliyyəti kommersiya bank xidmətlərindən ibarətdir. ABB-Moskva 2 dekabr 2004-cü il tarixdən Rusiya Federasiyası Əmanətlərin Sığortalanması Agentliyinin üzvlüyünə qəbul olunmuşdur. ABB-Moskvanın hüquqi ünvanı: Rusiya Federasiyası, Moskva, 105,062, Tverskaya küç, 6, bina 2. ABB-Moskvanın 28 may 2003-cü il tarixində Sankt-Peterburqda və 25 avqust 2005-ci il tarixində Yekaterinburqda filialları açılmışdır. Qrupun Müşahidə Şurasının 30 dekabr 2006-cı il tarixli qərarına əsasən ABB-Moskvanın nizamnamə kapitalı 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il ərzində 4 milyon Avrodan 14 milyon Avroyədək artırılmışdır.

5 fevral 2002-ci il tarixində səhmləri bütünlüklə Qrupa məxsus olan törəmə müəssisə – Beynəlxalq Sığorta Şirkəti ("Törəmə Sığorta müəssisəsi") Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Törəmə Sığorta müəssisəsi Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən verilmiş 1 aprel 2002-ci il tarixli sığorta lisenziyasına və həmin lisenziyaya 16 avqust 2002-ci il tarixli əlavəyə əsasən fəaliyyət göstərir. Törəmə sığorta müəssisəsinin təklif etdiyi xidmətlərə tibbi sığorta, nəqliyyat vasitələrinin sığortası, gəmi sahiblərinin məsuliyyətinin sığortası, gəmilərin sığortası, əmlak, bədbəxt hadisələrin sığortası, həyat, fərdi qəza sığortası, bank risklərinin sığortası və təkrar sığorta daxildir. 2004-cü ildə törəmə sığorta müəssisəsi, yanğından icbari sığorta və öhdəliklərin yerinə yetirilməməsinə görə məsuliyyətin sığortası üçün əlavə lisenziyalar almışdır. Törəmə sığorta müəssisəsinin hüquqi ünvanı: Azərbaycan Respublikası, Bakı, AZ1009, C. Cəbbarlı küç, 46.

Səhmləri 100% Banka məxsus olan Azərikard MMC 3 may 1996-cı il tarixində məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi yaradılmışdır. Azərikard MMC Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 4 iyul 1996-cı il tarixində dövlət qeydiyyatına alınmış və 1997-ci ildən fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. Azərikard MMC, MasterCard və Visa International beynəlxalq ödəmə sistemlərinin lisenziyaları əsasında Azərbaycan Respublikasında plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə kliring və prosesinq mərkəzi kimi fəaliyyət göstərir.

1 Giriş (davamı)

Azərikard MMC hazırda Azərbaycan Respublikasında plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə avtorizasiya və kliring xidmətləri göstərən böyük şirkətlərdən biridir. Azərikard MMC-nin hüquqi ünvanı: Azərbaycan Respublikası, AZ1005, Bakı, Nizami küçəsi, 67.

“Azərilizinq” törəmə müəssisəsi 18 iyun 1999-cu il tarixində Qrup tərəfindən təsis edilmişdir. Şirkətin nizamnamə kapitalı 369 min AZN təşkil edir. 29 iyul 2004-cü il tarixində törəmə lizinq müəssisəsinin nizamnamə kapitalı Qrup tərəfindən 331 min AZN məbləğində əlavə maliyyə qoyuluşu hesabına artırılmışdır. Nəticədə, 30 iyun 2008-ci il tarixinə törəmə lizinq müəssisəsinin nizamnamə kapitalı 700 min AZN (31 dekabr 2007: 700 min AZN) olmuşdur.

2006-cı ilin oktyabr ayında Qrup “Azərilizinq” şirkətinin nizamnamə kapitalındakı iştirak payının 52.4% hissəsinin Qrupla əlaqəli tərəf olmayan İngiltərənin lizinq şirkətinə satılması barədə müqavilə imzalamışdır. Bu müqavilənin şərtləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında həyata keçirilən əməliyyatların şərtlərinə uyğundur. 32 sayılı Qeydə baxın. 14 iyun 2007-ci il tarixində “Azərilizinq” şirkətinin yeni nizamnaməsi Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatından keçmişdir. Yeni nizamnamədə şirkətin səhmdar strukturuna dəyişiklik edilmiş və şirkətin adı “Joint Leasing” QSC-yə dəyişdirilmişdir.

16 noyabr 2006-cı il tarixində səhmləri 75% Qrupa məxsus olan Azərbaycan Beynəlxalq Bankı - Gürcüstan (“ABB-Gürcüstan”) Tiflis şəhərində qeydiyyatdan keçmişdir. ABB-Gürcüstanın nizamnamə kapitalı Azərbaycanın kommersiya bankı və Gürcüstan Respublikasının rezident fiziki şəxsi tərəfindən bərabər şəkildə ödənilmiş 3,000,000 Gürcü Larisi (GL) məbləğində azlığın payı ilə birlikdə 12,000,000 GL səviyyəsində elan edilmişdir. ABB-Gürcüstan Gürcüstan Milli Bankı tərəfindən verilmiş 7 fevral 2007-ci il tarixli lisenziyaya əsasən fəaliyyət göstərir. ABB-Gürcüstan Gürcüstan Respublikası, Tbilisi şəhəri, Xetaqurova küçəsi 36 ünvanında yerləşir. 32 sayılı Qeydə baxın.

Qrupun hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarında əks etdirilən törəmə, assosiasiya olunmuş və birgə müəssisələri haqqında ətraflı məlumat 32 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi ölkə. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Azərbaycan Respublikası
Bakı, AZ1005,
Nizami küçəsi 67

Əməliyyat valyutası. Hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan Manatı ilə (“AZN”) əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı (“AZN”) Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

30 iyun 2008-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları = AZN 0.8116 (31 dekabr 2007: 1 ABŞ dolları = AZN 0.8453).

2 Qrupun Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər, o cümlədən milli valyutanın bir çox xarici ölkələrdə praktiki cəhətdən sərbəst dönerli valyuta hesab edilməməsi və nisbətən yüksək inflyasiya və güclü iqtisadi artım müşahidə olunmaqdadır. Azərbaycanın bank sektoru cəmiyyətin bu sektora olan inam səviyyəsinin azalmasına və iqtisadi şəraitin dəyişməsinə həssasdır və müntəzəm olaraq likvidlik səviyyəsinin azalması halları ilə rəhbərlik bank sektoruna təsir göstərə biləcək bütün tendensiyaları, eləcə də onların Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların üzləşdiyi çətinliklərə müflisləşmə və iflas haqqında qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi zərurəti, rəsmiləşdirilmiş qeydiyyat və girovun hesabına borcların ödənilməsi prosedurlarının çatışmazlığı, eləcə də hüquqi və fiskal sistemlə bağlı digər çatışmazlıqlar daxildir. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

2 Qrupun Əməliyyat Mühiti (davamı)

Global maliyyə bazarlarındakı son qeyri-sabitlik. 2007-ci ilin ortalarında yaranmış global likvidlik böhranı kapital bazarlarında maliyyələşdirmə səviyyəsinin aşağı düşməsinə, bəzən normal banklararası kredit dərəcələrindən daha çox olmasına və Azərbaycanın bank sektorunda likvidlik səviyyəsinin azalmasına səbəb olmuşdur. Bu isə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların sayının əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına və beynəlxalq təşkilatlar və digər yerli banklardan borc vəsaitlərinin alınması mümkün olduqda maliyyələşdirmə xərclərinin artmasına gətirib çıxarır. Global maliyyə bazarlarında baş verən qeyri-müəyyənliklər həmçinin Amerika Birləşmiş Ştatları, Qərbi Avropa və Rusiyada bankların müflisləşməsinə gətirib çıxarmışdır. Bu cür hallar Qrupun yeni borc vəsaitləri əldə etmək qabiliyyətinə təsir göstərə və son dövrlərdə analoji əməliyyatlara tətbiq edilən şərtlər ilə mövcud kreditlər və borc vəsaitlərinin yenidən maliyyələşdirilməsinə gətirib çıxara bilər. Bundan əlavə, likvidlik səviyyəsinin aşağı olması Qrupun debitorlarına da təsir göstərə bilər ki, bu da öz növbəsində onların ödəniş qabiliyyətinə təsir göstərə bilər. Debitorlar üçün qeyri-əlverişli əməliyyat şərtləri həmçinin pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə rəhbərliyin proqnozlarına, eləcə də maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmənin müəyyən edilməsinə təsir göstərə bilər. Mövcud məlumata əlavə olaraq, rəhbərlik gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə yenidən nəzərdən keçirilmiş təxminlərini öz qiymətləndirmələrində əks etdirmişdir.

Rəhbərlik maliyyə bazarlarında likvidlik səviyyəsinin gələcəkdə azalması və valyuta və kapital bazarlarında qeyri-sabitliyin artmasının Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətinə təsirini qiymətləndirmək iqtidarında deyil. Rəhbərlik, mövcud şəraitdə Qrupun fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirlərin görüldüyünü hesab edir.

3 Yiğcam Aralıq Maliyyə Məlumatlarının Tərtib Edilməsinin Əsas Prinsipləri

Hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatları BMS 34 "Aralıq Maliyyə Hesabatları" Standartına uyğun olaraq hazırlanmışdır. Qeyd edilən konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot prinsipləri başqa cür göstərilmədiyi hallarda bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir (5 sayılı Qeydə baxın).

Hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarına müqayisə üçün 30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər hesabatındakı məlumatlar, eləcə də 31 dekabr 2007-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş balans hesabatındakı məlumatlar daxil edilmişdir.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almışdır.

28 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi, Qrupun bir il müddətinə qədər 1,099,504 min AZN (31 dekabr 2007: bir il müddətinə qədər 506,441 min AZN məbləğində likvidlik çatışmazlığı) məbləğində məcmu mənfəətlik çatışmazlığı olmuşdur. Son zamanlar baş vermiş global hadisələrin Beynəlxalq Maliyyə Təşkilatlarından yeni və ya müddəti artırılmış borc vəsaitlərinin əldə edilməsi qabiliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməsi və mümkün olduqda maliyyə vəsaitlərinin dəyərinin tipik surətdə artması ilə əlaqədar olaraq, rəhbərlik yaranmış vəziyyəti fəal şəkildə idarə edir və aşağıdakı tədbirlərin nəticəsində hesab edir ki, Qrup ödəmə müddəti başa çatmış bütün öhdəliklərin davamlı olaraq yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər maliyyə resursları əldə edə biləcəkdir

- (i) 28 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi, rəhbərlik müştəri hesabları və borc vəsaitlərinin ödəmə müddəti üzrə təhlilini konservativ prinsip əsasında aparmışdır. Buna baxmayaraq, rəhbərlik müştəri hesablarının geri götürülməsi və borc vəsaitlərinin geri ödənilməsinin 28 sayılı Qeyddə göstərilən ödəniş müddəti ilə müqayisədə sürətlənəcəyini gözləyir;
- (ii) rəhbərlik müştəri hesablarının, o cümlədən müddətli depozitlərin keçmiş illər ərzindəki səviyyəsini təhlil etmişdir və bu məbləğlərin Qrup üçün sabit maliyyə mənbəyi təşkil etməsinə dair sübut olduğunu hesab edir. Bu halda 28 sayılı Qeyddə likvidlik mövqeyi kreditlərin gözlənilən ödəmə müddətlərini əks etdirdiyinə görə, rəhbərlik hesab edir ki, mövcud məbləğlərin böyük hissəsi Qrupda qalacaqdır və yeni müştəri hesablarının açılması və müddətli depozitlərin cəlb edilməsi davam etdiriləcəkdir; və
- (iii) Qrup Beynəlxalq Maliyyə Təşkilatları, Bankın mövcud borcverənləri və digər tərəflərlə yeni və ya əlavələr edilmiş müqavilələrin razılaşdırılması və növbəti bir il ərzində maliyyə vəsaitinin ayrılması istiqamətində danışıqları davam etdirir.

4 Uçot Siyasəti və Əhəmiyyətli Mühəsibat Təxminləri və Mülahizələri

Hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarının hazırlanması zamanı tətbiq edilən uçot siyasəti və hesablama üsulları Qrupun 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il üzrə illik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına uyğundur.

Uçot siyasətinin tətbiqi prosesində rəhbərliyin irəli sürdüüyü mülahizələr 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il üzrə illik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanan mülahizələrə uyğun olmuşdur. 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş illik maliyyə hesabatlarında açıqlanan mülahizələrdən başqa, rəhbərlik dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış vəsaitlər və müvafiq kreditlərin ilkin uçotu zamanı yaranan biləcək ədalətli dəyər üzrə gəlir və ya zərəri nəzərə almışdır. Qrup beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından bənzər təşkilatların inkişaf etməkdə olan bazarlarda təqdim etdiyi vəsaitlərin faiz dərəcələri ilə eyni olan və Qrupun yerli borcverənlərdən ala biləcəyi borc vəsaitləri üzrə faiz dərəcələrindən aşağı ola bilən faiz dərəcələri ilə borc vəsaiti alır. Qrup bu cür vəsaitlər hesabına ayrı-ayrı müştərilərə güzəştli dərəcələr ilə kreditlər vermək imkanındadır. Həmin əməliyyatlar əlaqəli tərəflərlə aparılmadığına görə, rəhbərlik həmin vəsaitlərin və müvafiq kreditlərin bazar faiz dərəcələrinə uyğun olduğunu və ilkin uçot zamanı gəlir və ya zərərin yaranmadığını hesab edir. Belə bir mülahizə irəli sürərkən, rəhbərlik həmçinin həmin maliyyə alətlərinin ayrıca bazar seqmenti yaratdığını nəzərə almışdır.

Rəhbərlik, mülahizələrin irəli sürülə biləcəyi hər hansı digər yeni sahələri müəyyən etməmişdir. Konsolidasiya edilmiş sonuncu yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarında açıqlanan əhəmiyyətli təxminlər 30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində Qrupun aktivləri, mənfəət və ya zərəri ilə bağlı əhəmiyyətli mühəsibat düzəlişinin aparılmasına gətirib çıxarmamışdır.

Aralıq dövrdə qiymətləndirmə. Hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarında mənfəət vergisi xərci bütöv maliyyə ili üzrə gözlənilən effektiv illik mənfəət vergisi dərəcəsinə uyğun rəhbərliyin ən dəqiq təxminlərinə əsasən uçota alınır. Maliyyə ili ərzində bərabər şəkildə baş verməyən xərclər aralıq dövrdə yalnız o halda təxmin edilir/təxirə salınır ki, həmin xərclərin maliyyə ilinin sonunda təxmin edilməsi/təxirə salınması uyğun olsun.

1 yanvar 2008-ci il tarixindən Qrupa təsir göstərə bilən bəzi yeni IFRIC şərhləri qüvvəyə minmişdir:

- *IFRIC 11, BMHS 2 – Qrup və səhmdarlardan geri alınmış səhmlər üzrə əməliyyatlar* (1 mart 2007 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- *IFRIC 12, Konsessiya xidmətlərinin razılaşdırılması* (1 yanvar 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir); və ya
- *IFRIC 14, BMS 19 – Konkret Aktivlər üzrə Limit, Minimum Maliyyələşdirmə Tələbləri və onların Qarşılıqlı Əlaqəsi* (1 yanvar 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

Yuxarıda qeyd olunan IFRIC şərhləri Qrupun konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

5 Mühəsibat Uçotu üzrə Yeniliklər

Qrupun 1 yanvar 2008-ci il tarixdən və ya bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Qrup tərəfindən əvvəllər qəbul edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur:

BMHS 8, “Əməliyyat seqmentləri” (1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu Standart borc və ya pay alətləri açıq bazarda alınıb-satılan təşkilatlara, eləcə də açıq bazarda hər-hansı növ alətlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar maliyyə hesabatlarını tənzimləyici orqanlara təqdim edən və ya təqdim etməyi planlaşdıran müəssisələrə tətbiq edilir. BMHS 8 müəssisələrin öz əməliyyat seqmentləri haqqında maliyyə və təsviri məlumatları açıqlamasını tələb edir və müəssisələrin bu cür məlumatı öz maliyyə hesabatlarında açıqlama qaydasını əks etdirir. Hazırda Qrup bu Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında seqment haqqında məlumatların açıqlanmasına göstərəcəyi təsiri qiymətləndirir.

Vaxtından əvvəl ödənilmək hüququna malik olan maliyyə alətləri və ləğvətmə zamanı yaranan öhdəliklər – BMS 32 və BMS 1 Əlavə (1 yanvar 2009-cu il tarixdən qüvvəyə minir). Bu Əlavə, maliyyə öhdəliyi anlayışına cavab verən bəzi maliyyə alətlərinin kapital kimi təsnifləşdirilməsini tələb edir. Hazırda Qrup bu Əlavənin onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMS 23, Borc vəsaitləri üzrə xərclər (mart, 2007-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 23, 2007-ci ilin mart ayında dərc edilmişdir. Bu Standarta edilmiş əsas dəyişiklik istifadəsi və ya satışı kifayət qədər uzun müddət tələb edən aktivlərə aid olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin dərhal xərcə silinməsi üsulunun ləğv edilməsidir. Buna görə, müəssisə borc vəsaitləri üzrə xərcləri aktivin maya dəyəri kimi kapitallaşdırmalıdır. Yenidən işlənmiş Standart kapitallaşdırmaya başlanma tarixi 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra olan kvalifikasiyalı aktivlərə aid borc vəsaitləri üzrə xərclərə prospektiv qaydada tətbiq edilir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

5 Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər (davamı)

BMS 1, Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı (sentyabr, 2007-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 1 üzrə əsas dəyişiklik mənfəət və zərər hesabatının ətraflı mənfəət və zərər hesabatı ilə əvəz edilməsidir. Bu hesabata həmçinin səhmdar kapitalında qeyri-sahibkarların iştirak paylarındakı bütün dəyişikliklər (məs, satıla bilən maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsi) daxildir. Alternativ olaraq, müəssisələr iki hesabat təqdim edə biləcəklər: konsolidasiya edilməmiş mənfəət/zərər hesabatı və ətraflı mənfəət/zərər hesabatı. Yenidən işlənmiş BMS 1 maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın (balans hesabatı) müqayisəli məlumatların hazırlandığı ən erkən dövrün başlanğıcında tərtib edilməsinə dair tələbi açıqlayır və yenidən təsnifləşdirmə, uçot siyasətində dəyişikliklər və ya səhvlərin düzəldilməsi ilə bağlı hər dəfə müqayisəli məlumatı yeniləşdirərək, müəssisə bu müddət üzrə müqayisəli məlumatı təqdim edir. Qrup hesab edir ki, yenidən işlənmiş BMS 1 onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdimatına təsir göstərəcək, lakin konkret əməliyyatların və ya qalıqların tanınması və ya ölçülməsinə heç bir təsir göstərməyəcəkdir.

BMS 27, Konsolidasiya Edilmiş və Konsolidasiya Edilməmiş Hesabatlar (yanvar, 2008-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 27 şirkətdən ümumi gəlirlərin baş müəssisə sahiblərinə və nəzarət olunmayan pay sahiblərinə (bundan əvvəl "azlığın payı") aid edilməsini tələb edir (hətta nəzarət olunmayan pay üzrə nəticələrin kəsir olduğu təqdirdə). Qüvvədə olan standart əksər hallarda artıq zərərlərin baş müəssisənin sahiblərinə aid edilməsini tələb edir. Bundan əlavə, yenidən işlənmiş standartda göstərilir ki, baş müəssisənin törəmə müəssisədəki iştirak payında nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnməyəcək dəyişikliklər səhm alətləri üzrə əməliyyatlar kimi uçota alınsın. Standart həmçinin törəmə müəssisə üzrə nəzarətin itirilməsi nəticəsində yaranan hər hansı mənfəət və zərərin müəssisə tərəfindən qiymətləndirilməsini müəyyənləşdirir. Nəzarətin itirildiyi tarixdə keçmiş törəmə müəssisədə saxlanılmış investisiyalar ədalətli dəyərle ölçülməlidir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHS 3, Müəssisələrin Birləşməsi (yanvar, 2008-ci ildə yenidən işlənmişdir; alış tarixi 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan birinci illik hesabat dövrünün başlanğıcı və ya sonra olan müəssisələrin birləşməsi üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMHS 3, müəssisələrə nəzarət olunmayan iştirak paylarının mövcud BMHS 3 üsulundan istifadə etməklə (alıcının əldə edilmiş müəssisənin identifikasiya edilə bilən xalis aktivlərində proporsional payı) və ya ədalətli dəyərle qiymətləndirilməsi imkanı verir. Yenidən işlənmiş BMHS 3 müəssisələrin birləşməsində alış metodunun tətbiqi üzrə daha ətraflı təlimat verir. Qudvilə aid olan hissənin hesablanması məqsədlə, hər bir mərhələli alış prosesində bütün aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyərle qiymətləndirilməsi tələbi hesabatdan çıxarılmışdır. Bundan sonra qudvil, alış tarixində alışdan əvvəl şirkətdəki hər hansı investisiyanın ədalətli dəyəri, ödənilmiş məbləğ və əldə edilmiş xalis aktivlər arasında fərq kimi uçota alınacaqdır. Alış ilə bağlı xərclər müəssisələrin birləşməsi əməliyyatından ayrıca tanınacaq və qudvil kimi yox, xərc kimi uçota alınacaqdır. Alıcı şirkət, alış tarixində alış ilə bağlı hər hansı şərti məbləğ üzrə öhdəliyi alış tarixində uçota almalıdır. Alış tarixindən sonra bu öhdəliyin dəyərindəki dəyişikliklər qudvilin təshih edilməsi yolu ilə deyil, tətbiq edilən digər BMHS-lərə uyğun olaraq uçota alınacaqdır. Yenidən işlənmiş BMHS 3 yalnız bir neçə müəssisənin iştirakı ilə müəssisələrin birləşməsini və təkcə müqavilə əsasında həyata keçirilmiş müəssisələrin birləşməsinə əhatə edir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

Hüquqların Verilməsi və Ləğv Edilməsi Şərtləri—BMHS 2-ə Əlavə, Pay Əsasında Ödənişlər (2008-ci ilin yanvar ayında buraxılmışdır; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu əlavədə yalnız xidmət şərtlərinin və icra şərtlərinin hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtləri olması müəyyən edilir. Pay əsasında ödənişlərin digər xüsusiyyətləri hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtlərinə aid deyil. Bu Əlavə, müəssisənin və ya digər tərəflərin ləğv edilməsinin eyni uçot qaydası ilə aparılmasını müəyyənləşdirir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

IFRIC 13, 'Müştəri Loyallıq Proqramları' (iyun 2007-ci il tarixində dərc edilmişdir; 1 iyul 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). IFRIC 13-də mal və xidmətlərin müştəri loyallıq proqramları əsasında satılması müəyyənləşdirilir (məsələn: loyallıq xalları və ya təmənnəsiz məhsullar), bu çox elementli bir razılaşmadır və müştəridən alınacaq məbləğlər ədalətli dəyərdən istifadə etməklə razılaşmanın komponentləri arasında bölüşdürülür.

IFRIC 15, Daşınmaz Əmlakın Tikintisi üzrə Müqavilələr (1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu şərh birbaşa və ya subpodratçılar vasitəsilə daşınmaz əmlakın tikintisi ilə məşğul olan müəssisələrin gəlirləri və əlaqəli xərclərinin uçota alınmasına tətbiq edilir və daşınmaz əmlakın tikintisi üzrə müqavilələrin BMS 11 və ya BMS 18-ə uyğun olub-olmadığının müəyyən edilməsinə dair təlimat verir. IFRIC 15 həmçinin, müəssisələr tərəfindən bu cür əməliyyatlar üzrə gəlirlərin nə vaxt uçota alınmasını müəyyən edən meyarları əks etdirir.

IFRIC 16, Xarici Müəssisələrdəki Xalis Investisiyaların Hecinqi (1 oktyabr 2008-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu şərhde hansı valyuta riskləri üzrə hecinq uçotunun aparılması uyğun olduğu izah edilir və qeyd olunur ki, funksional valyutadan təqdimat valyutasına köçürmə hecinq uçotunun tətbiq edilə biləcəyi riski yaratmır. IFRIC 16, hecinq alətinin qrupun müəssisəsi və ya müəssisələri tərəfindən saxlanılmasına icazə verir (hecinq olunan xarici müəssisənin özü istisna olmaqla). Bu şərhde həmçinin hecləşdirilən xarici müəssisənin silinməsi zamanı valyutanın çevrilməsi üzrə ehtiyat hesabından mənfəət və zərər hesabına köçürülən gəlir və ya zərərin hesablanma qaydası açıqlanır. Hesabat hazırlayan müəssisələr tətbiq etdikləri hecinqin IFRIC 16-da qeyd olunmuş hecinq uçotu meyarlarına cavab vermədiyi təqdirdə, bu hecləri prospektiv qaydada BMS 39-a uyğun olaraq hecinq uçotunu dayandırmaq prinsipini tətbiq edirlər.

5 Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər (davamı)

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının Təkmilləşdirilməsi (may, 2008-ci ildə buraxılmışdır). 2007-ci ildə Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası (BMSŞ) BMHS-ə lazımı, lakin təcili olmayan düzəlişlərin aparılması məqsədilə illik təkmilləşdirmə layihəsinin həyata keçirilməsinə dair qərar qəbul etmişdir. 2008-ci ilin may ayında aparılmış düzəlişlər müxtəlif standartlara edilmiş əsaslı dəyişikliklər, açıqlamalar və terminoloji düzəlişlərdən ibarətdir. Həmin əsaslı dəyişikliklər aşağıdakı sahələrdə aparılmışdır: törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirildiyi halda BMHS 5-ə əsasən onun satış üçün nəzərdə tutulan kimi təsnifləşdirilməsi; BMS 1-ə əsasən alqı-satqı üçün nəzərdə tutulan maliyyə alətlərinin uzunmüddətli aktivlər kimi təqdim edilməsi; BMS 16-a uyğun olaraq əvvəllər icarə üçün nəzərdə tutulan aktivlərin satışının uçotu və BMS 7-ə əsasən müvafiq pul vəsaitləri hərəkətinin əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını kimi təsnifləşdirilməsi; BMS 19-a əsasən sekvestr anlayışının aydınlaşdırılması; BMS 20-ə uyğun olaraq bazar faiz dərəcələrindən aşağı faiz dərəcələri ilə verilmiş dövlət subsidiyalarının uçotu; BMS 23-ə əsasən borc vəsaitləri üzrə xərclər anlayışının effektiv faiz metoduna uyğun olaraq verilməsi; BMS 27 və BMHS 5-ə əsasən satış üçün nəzərdə tutulan törəmə müəssisələr üzrə uçotun aydınlaşdırılması; BMS 28 və BMS 31-ə uyğun olaraq assosiasiya olunmuş və birgə müəssisələrlə bağlı məlumatların açıqlanması tələblərində azalma; BMS 36-a uyğun olaraq açıqlamaların genişləndirilməsi; BMS 38-ə uyğun olaraq reklam xərcləri üzrə uçotun aydınlaşdırılması; "mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyər" kateqoriyası anlayışının BMS 39-a əsasən hecinq uçotu ilə uyğunluğu təmin etmək üçün dəyişdirilməsi; BMS 40-a uyğun olaraq tikintisi başa çatdırılmamış investisiya mülkiyyəti üzrə uçotun aparılması; və BMS 41-ə uyğun olaraq bioloji aktivlərin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi qaydalarındakı məhdudiyətlərin azaldılması. BMS 8, 10, 18, 20, 29, 34, 40, 41 və BMHS 7-ə edilmiş digər düzəlişlər yalnız terminoloji xarakter daşıyır və redaktə ilə bağlı dəyişiklikləri əks etdirir və BMSŞ-nin fikrincə bu dəyişikliklərin mühasibat uçotuna heç bir təsiri yoxdur və ya minimal təsir göstərir. Qrup, həmin düzəlişlərin onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər hansı əhəmiyyətli təsirini gözləmir.

- **BMS 16, Əsas vəsaitlər (və BMS 7-yə müvafiq əlavələr).** Yenidən işlənmiş standarta uyğun olaraq, əvvəllər icarə üçün nəzərdə tutulmuş aktivlərini fəaliyyətin normal gedişində satan müəssisələr, həmin aktivlərin icarəsinin dayandırılması və satış üçün nəzərdə tutulması baxımından onları mal-material ehtiyatları kimi təsnifləşdirməli və satışdan əldə edilən vəsaitləri əsas fəaliyyətdən əldə edilmiş gəlir kimi uçota almalıdırlar. İcarə və satışdan əldə edilən gəlirlər əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti kimi təsnifləşdirilməlidir. Bu əlavə, 1 yanvar 2009-cu il tarixində qüvvəyə mindikdən sonra, Qrup öz uçot siyasətini müvafiq olaraq dəyişdirəcəkdir.
- **BMS 20, Dövlət subsidiyalarının uçotu və dövlət yardımı haqqında məlumatın açıqlanması.** Bu əlavəyə görə bazar faiz dərəcələrindən aşağı faiz dərəcələri ilə verilmiş dövlət kreditlərindən yaranan əlavə fayda dövlət subsidiyaları kimi uçota alınmalıdır. Dövlət subsidiyalarından yaranan əlavə fayda əməliyyat xərcləri çıxılmaqla, daxilolmalar və kreditin ilkin ədalətli dəyəri arasında fərq kimi hesablanmalıdır. Bu əlavə, 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra başlayan dövrlərdə alınmış dövlət kreditlərinə prospektiv qaydada tətbiq edilir.
- **BMS 40, Investisiya mülkiyyəti (və BMHS 16-ya müvafiq əlavələr).** Yenidən işlənmiş BMS 40, tikilməkdə olan və ya gələcəkdə investisiya mülkiyyəti kimi istifadə üçün nəzərdə tutulan əmlakdan bəhs edir. Belə əmlak, ədalətli dəyər modeli tətbiq edildikdə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilir. Tikilməkdə olan investisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilmədikdə, daşınmaz əmlak, tikintinin başa çatdırıldığı tarixdə və ya ədalətli dəyərin etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bildiyi tarixdə (bunlardan hansı daha tez baş verərsə) ilkin dəyər qiymətləndirilir. Qrup öz uçot siyasətini müvafiq olaraq dəyişdirəcək və bu əlavəni prospektiv olaraq 1 yanvar 2009-cu il tarixindən etibarən tətbiq edəcəkdir.

Törəmə, birgə və ya assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiyaların maya dəyəri – BMHS 1 və BMS 27 Əlavə (may, 2008-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu əlavə, BMHS-i ilk dəfə qəbul edən müəssisələrə törəmə, birgə və ya assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiyaları konsolidasiya edilməmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə yaxud əvvəlki uçot qaydalarına uyğun olaraq balans dəyəri ilə qiymətləndirmək imkanı verir. Bu əlavə, həmçinin investisiya obyektlərindəki xalis aktivlərin alışıdan əvvəlki gəlirlərini investisiyanın bərpa edilməsi kimi deyil, mənfəət və zərər hesabında uçota alınmasını tələb edir. Həmin əlavələrin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

Müvafiq Hecləşdirilən Maddələr – BMS 39, Maliyyə Alətləri: Tanınması və Ölçülməsi Standartına Düzəliş (daha əvvəl tətbiq edilməsi imkanı ilə 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə retrospektiv olaraq tətbiq edilməklə qüvvəyə minir). Əlavədə konkret vəziyyətdə tətbiq ediləcək hecləşdirilmiş riskin və ya pul vəsaitləri üzrə hərəkətin əks etdirilməsi üçün münasib olub-olmamasını müəyyən edən prinsiplər aydın şəkildə göstərilir.

Maliyyə Alətlərinin Yenidən Təsnifləşdirilməsi – BMS 39, Maliyyə Alətləri: Tanınması və Ölçülməsi və BMHS 7, Maliyyə Alətləri: Məlumatların Açıqlanması Standartlarına Əlavələr. Bu əlavələr, müəssisələrə (a) məhdud hallarda aktiv yaxın müddətdə satış və ya təkrar alışı məqsədilə nəzərdə tutulmadıqda, həmin aktivləri ödəniş tarixinədək saxlanılan kateqoriyasından satış üçün nəzərdə tutulan kateqoriyasına yenidən təsnifləşdirmək; və (b) müəssisənin maliyyə aktivini yaxın gələcək üçün və ya ödəmə müddəti başa çatanaqədər (aktivin kredit və debitor borcu anlayışına cavab verib-verməməsindən asılı olaraq) saxlamaq niyyəti və imkanı olduqda, satıla bilən və ya satış üçün nəzərdə tutulan aktivləri kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnifləşdirmək imkanı verir. Bu əlavələr 1 noyabr 2008-ci il tarixinə qədər başlayan dövrlərdə edilmiş hər hansı yenidən təsnifləşdirmələr üçün 1 iyul 2008-ci il tarixindən etibarən retrospektiv qaydada tətbiq edilə bilər; hazırkı əlavələrdə nəzərdə tutulan yenidən təsnifləşdirmələr 1 iyul 2008-ci il tarixindən əvvəl tətbiq edilə bilməz. 1 noyabr 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan dövrlərdə maliyyə aktivləri üzrə aparılmış yenidən təsnifləşdirmə yalnız yenidən təsnifləşdirmə tarixindən qüvvəyə minir.

5 Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər (davamı)

IFRIC 17, Nağd Olmayan Aktivlərin Səhmdarlar Arasında Bölüşdürülməsi (daha əvvəl tətbiq edilməsi imkanı ilə 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu əlavə, nağd olmayan aktivlərin səhmdarlara dividend şəklində ödənilməsi zaman uçot qaydasını əks etdirir. Müəssisə, nağd olmayan aktivlərin dividend şəklində səhmdarlara ödənilməsi öhdəliyini bölüşdürüləcək aktivlərin ədalətli dəyərində qiymətləndirməlidir. Bölüşdürülmüş nağd olmayan aktivlərin silinməsindən yaranan gəlir və ya zərər müəssisə tərəfindən dividendlər ödənildikdən sonra, mənfəət və zərər hesabında uçota alınır. Hazırda Qrup bu şərhin onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHS 1, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının İlk Dəfə Qəbul Edilməsi (2008-ci ilin dekabr ayında əlavənin edilməsindən sonra 1 iyul 2009-cu il tarixindən qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMHS 1, istifadəçilərin Standarta edilmiş dəyişiklikləri başa düşməsi və mənimsəməsini asanlaşdırmaq üçün əvvəlki versiyaya edilmiş struktur dəyişiklikləri ilə birlikdə öz məzmununu saxlamışdır. Qrup belə bir qənaətə gəlmişdir ki, yenidən işlənmiş standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri yoxdur.

6 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Nağd pul	79,804	73,437
Milli/Mərkəzi banklardakı qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	30,233	89,668
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər		
- Azərbaycan Respublikasında	2,533	761
- Digər ölkələrdə	249,374	15,838
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	361,944	179,704

Milli/Mərkəzi banklardakı qalıqlara (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa) Bankın və onun törəmə müəssisələri olan ABB-Moskva və ABB-Gürcüstanın 30 iyun 2008-ci il tarixinə ARMB, RFMB və GMB-də müvafiq olaraq yerləşdirdiyi 21,833 min AZN, 7,348 min AZN və 1,052 min AZN (2007: 78,618 min AZN, 8,564 min AZN və 2,486 min AZN) məbləğində müxbir hesablarının qalıqları daxildir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə digər banklardakı overnayt depozitlərə beş xarici bankda illik 2.2%-4.7% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddəti 2008-ci ilin iyul ayında başa çatmış 240,560 min AZN məbləğində vəsaitlər daxildir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

7 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Digər banklardakı müddətli yerləşdirmələr	126,245	105,606
ARMB-nin notları	-	53,411
Rusiya banklarının vekselləri	18,408	20,631
Rezident bankların istiqrazları	299	295
Dəyersizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(7,010)	(6,352)
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	137,942	173,591

30 iyun 2008-ci il tarixinə digər banklardakı müddətli yerləşdirmələrə qeyri-rezident bankda illik 2.75% və 4.35% dərəcələri ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddətləri müvafiq olaraq 2008-ci ilin iyul və oktyabr aylarında başa çatan 69,886 min AZN məbləğində xarici valyutada olan üç qısamüddətli depozit daxildir (31 dekabr 2007: iki qeyri-rezident bankda illik 3.13% və 5.25% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddətləri 2008-ci ilin yanvar və aprel aylarında başa çatan 39,447 min AZN məbləğində qısamüddətli depozitlər daxildir). İlk ödəmə müddəti 2008-ci ilin iyul ayında başa çatan 57,636 min AZN məbləğində iki depozit hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində ödənilmiş, 12,250 min AZN məbləğində üçüncü depozitin müddəti isə 2009-cu ilin aprel ayına qədər uzadılmışdır.

Rusiya banklarının vekselləri ABB-Moskva tərəfindən alınmış Rusiyanın kommertiya banklarının qısamüddətli veksellərini əks etdirir. Rus rublunda olan bu veksellər üzrə orta çəkili illik faiz dərəcəsi 8.22% təşkil edir və ödəmə müddətləri 2008-ci ilin iyul-avqust aylarında başa çatır. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində bu veksellərin 13,928 min AZN məbləğində hissəsi geri qaytarılmışdır.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yiğcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****7 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər (davamı)**

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində digər banklardan alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2008-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	Dövr ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın yaradılması	30 iyun 2008-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat
Digər banklardakı müddətli yerləşdirmələr	6,352	658	7,010
Cəmi	6,352	658	7,010

2007-ci il ərzində digər banklardan alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2007-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1 yanvar 2007 və 30 iyun 2007-ci il tarixləri arasında dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın bərpa edilməsi	1 iyul 2007 və 31 dekabr 2007-ci il tarixləri arasında dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın yaradılması	31 dekabr 2007-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat
Digər banklardakı müddətli yerləşdirmələr	6,778	(764)	338	6,352
Cəmi	6,778	(764)	338	6,352

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 137,942 min AZN (31 dekabr 2007: 173,591 min AZN) təşkil etmişdir.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Korporativ kreditlər	2,159,674	1,844,536
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	39,367	73,180
İstehlak kreditləri	166,990	130,918
Avtomobil kreditləri	27,406	30,121
İşçilərə verilmiş kreditlər	17,307	17,639
İpoteka kreditləri	23,092	14,630
Digər	82,031	63,103
Çıxılısın: kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(170,105)	(138,389)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,345,762	2,035,738

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2008-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	Dövr ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın artması/(bərpa edilməsi)	30 iyun 2008-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat
Korporativ kreditlər	126,208	27,292	153,500
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	4,108	641	4,749
İstehlak kreditləri	3,430	3,326	6,756
Avtomobil kreditləri	1,235	(119)	1,116
İşçilərə verilmiş kreditlər	391	(13)	378
İpoteka kreditləri	444	452	896
Digər	2,573	137	2,710
Cəmi	138,389	31,716	170,105

2007-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2007-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1 yanvar 2007 və 30 iyun 2007-ci il tarixləri arasındakı dövr ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın artması/(bərpa edilməsi)	1 iyul 2007 və 31 dekabr 2007-ci il tarixləri arasındakı dövr ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın artması/(bərpa edilməsi)	31 dekabr 2007-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat
Korporativ kreditlər	101,721	12,836	11,651	126,208
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	2,989	(2,727)	3,846	4,108
İstehlak kreditləri	2,139	2,464	(1,173)	3,430
Avtomobil kreditləri	1,237	562	(564)	1,235
İşçilərə verilmiş kreditlər	594	(316)	113	391
İpoteka kreditləri	388	(181)	237	444
Digər	459	112	2,002	2,573
Cəmi	109,527	12,750	16,112	138,389

8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə strukturu aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008		31 dekabr 2007	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Ticarət və xidmətlər	586,066	23.3	383,473	17.6
İnşaat	533,295	21.2	407,394	18.7
İstehsalat	411,986	16.4	331,643	15.3
Fiziki şəxslər	316,041	12.6	256,411	11.8
Enerji istehsalı və paylanması	180,814	7.2	116,200	5.3
Neft və qaz sektoru	169,818	6.7	124,628	5.7
Dəmiryol və digər nəqliyyat növləri	160,327	6.4	322,451	14.8
Lizinq şirkətləri	67,927	2.7	68,683	3.2
Hava nəqliyyatı	30,575	1.2	38,257	1.8
Rabitə	17,660	0.7	23,770	1.1
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar *	11,526	0.5	73,180	3.4
Digər	29,832	1.1	28,037	1.3
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	2,515,867	100	2,174,127	100

(* *Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlara müxtəlif kateqoriyalara daxil edilmiş kommersiya dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar istisna olmaqla, Azərbaycan Respublikasının Nazirlikləri, Mərkəzi Xəzinədarlıq və digər dövlət orqanları daxildir.*

30 iyun 2008-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ehtiyat ayırmalarından əvvəlki məbləğinə iyirmi şirkətə verilmiş 1,025,150 min AZN (31 dekabr 2007: iyirmi şirkətə verilmiş 1,025,082 min AZN) məbləğində kreditlər daxildir ki, bu da Qrupun məcmu kredit portfeli üzrə 40.7% (31 dekabr 2007: 47.1%) həcmində əhəmiyyətli konsentrasiya yaradır.

30 iyun 2008-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ehtiyat ayırmalarından əvvəlki məbləğinə Azərbaycan Respublikasının hökumət idarələrinə və dövlət müəssisələrinə verilmiş 533,458 min AZN (31 dekabr 2007: 661,626 min AZN) məbləğində kreditlər daxildir ki, bu da Qrupun məcmu kredit portfelinin 21.2%-ni (31 dekabr 2007: 30.4%) təşkil edir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ehtiyat ayırmalarından əvvəlki məbləğinə on beş borcalana səkkiz faizə bərabər və ya ondan aşağı faiz dərəcəsi ilə verilmiş 317,841 min AZN (31 dekabr 2007: on beş borcalana verilmiş 501,302 min AZN) məbləğində kreditlər daxildir ki, bu da Qrupun ümumi kredit portfeli üzrə 12% (31 dekabr 2007: 24%) həcmində əhəmiyyətli konsentrasiya yaradır. Bu kreditlərin böyük hissəsi əlaqəli tərəflər ilə aparılan əməliyyatlara aiddir. 31 sayılı Qeydə baxın. Bank tərəfindən həmin müqavilələrə əsasən ayrılmış vəsaitlərin alternativ istifadəsini nəzərə alaraq, tətbiq edilən faiz dərəcələri ayrılmış vəsaitlərin ən yüksək və səmərəli istifadəsini əks etdirdiyinə görə ilkin uçot zamanı ədalətli dəyərle qeydə alınan müvafiq məbləğlər ilə bağlı müqavilə üzrə faiz dərəcələrində heç bir düzəliş aparılmamışdır.

30 iyun 2008-ci il tarixinə fiziki şəxslərə verilmiş kreditlərin ümumi məbləğinə 15,531 min AZN (31 dekabr 2007: 11,338 min AZN) məbləğində kredit kartları üzrə qalıqlar daxildir.

Qrup BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi*, Standartında nəzərdə tutulan portfel üzrə ehtiyatın yaradılması metodologiyasını tətbiq etmiş və baş vermiş, lakin balans tarixinə heç bir fərdi kredit üzrə konkret olaraq müəyyən edilməmiş dəyərsizləşmə zərərləri üçün portfel üzrə ehtiyat yaratmışdır. Qrupun siyasəti kreditin dəyərsizləşməsinə dair konkret olaraq obyektiv dəlil müəyyən edilməyə qədər hər bir krediti "cari və dəyərsizləşməmiş" kateqoriyasına təsnifləməkdir. Bu siyasət və portfelin dəyərsizləşməsi metodologiyasının tətbiqi ilə əlaqədar olaraq dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ümumi məbləğindən artıq olmuşdur.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların təxmin edilən ədalətli dəyəri 2,345,762 min AZN (31 dekabr 2007: 2,035,738 min AZN) təşkil etmişdir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

9 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Veksellər	12,174	12,679
Cəmi satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	12,174	12,679

13 iyun 2007-ci il tarixində Bank ilə SGA Societe Generale Acceptance N.V, (Antil adalarında qeydiyyatdan keçmişdir) arasında 19 iyun 2012-ci il tarixində ödənilmək şərtilə nominal dəyəri 5,000,000 ABŞ dolları olan "Emerald Dual Income" adlı əlli ədəd maliyyə məhsulunun alınmasına dair müqavilə imzalanmışdır. Ödəmə müddəti başa çatdıqda investora ilkin qoyulmuş vəsaitin 100%-ni geri almaq zəmanəti verilmişdir. Bundan əlavə Qrup "Emerald Basket Performance" sistemində bağlı olan illik kupon faizləri almaq hüququ əldə etmişdir. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində Bank həmin məhsulları 4,355,000 ABŞ dolları müqabilində geri qaytarmışdır və 645 min ABŞ dolları məbləğində yaranmış zərərin AZN ekvivalenti Bankın 31 dekabr 2008-ci il tarixində tamamlanan il üzrə mənfəət və zərər hesabında qeydə alınmışdır.

5 mart 2007-ci il tarixində Qrup JP Morgan Chase Bankının zəmanəti ilə Forsyth Multi-Strategy Fondundan 5 il müddətinə "Structured Product Investment" ("SPI") Notlarının alınmasına dair müqavilə imzalamışdır. N.A. Forsyth Multi-Strategy Fondu Dublində listinqə çıxarılmış geri ödəmə tarixi bəlli olmayan vəsaitlər fondu olub, yüksək diversifikasiyalı həcləşdirmə strategiyalarından ibarət aktiv idarə olunan portfel təqdim edir. 10,000,000 ABŞ dolları (hər bir notun nominal dəyəri 100,000 ABŞ dolları təşkil edir) məbləğində olan SPI notlarının ödəmə müddəti 5 ildir. Ödəmə müddəti başa çatdıqda Qrupa ilkin qoyulmuş vəsaitin 100%-ni geri almaq zəmanəti verilmişdir. Bundan əlavə Qrup Forsyth Multi-Strategy Fondunun fəaliyyəti ilə bağlı olan illik faiz almaq hüququ əldə etmişdir. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində Bank SPI notlarını 8,523,000 ABŞ dolları müqabilində geri qaytarmışdır və 1,477 min ABŞ dolları məbləğində yaranmış zərərin AZN ekvivalenti Bankın 31 dekabr 2008-ci il tarixində tamamlanan il üzrə mənfəət və zərər hesabında qeydə alınmışdır.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008-ci il tarixinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 12,174 min AZN (31 dekabr 2007: 12,679 min AZN) təşkil etmişdir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir.

10 Assosiasiya Olunmuş Müəssisələrə İnvestisiya Qoyuluşu

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Bakı Banklararası Valyuta Birjasındakı (BBVB) investisiya qoyuluşu	807	801
Joint Leasing Şirkəti (keçmiş Azərilizinq)	-	-
Cəmi assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu	807	801

2006-cı ilin oktyabr ayında Qrup "Azərilizinq" şirkətinin nizamnamə kapitalındakı iştirak payının 52.4% hissəsinin satılması barədə müqavilə imzalamışdır. Bu əməliyyat nəticəsində Azərilizinq şirkəti Qrupun assosiasiya olunmuş müəssisəsinə çevrilmişdir. 14 iyun 2007-ci il tarixində "Azərilizinq" şirkətinin yeni nizamnaməsi Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatından keçmişdir. Yeni nizamnamədə şirkətin səhmdar strukturuna dəyişiklik edilmiş və şirkətin adı "Joint Leasing" QSC-yə dəyişdirilmişdir. Qrupun Joint Leasing şirkətindəki iştirak payının balans dəyəri assosiasiya olunmuş müəssisə kimi uçota alınma tarixində və 30 iyun 2008-ci il tarixində sifirə bərabər olmuşdur.

10 Assosiasiya Olunmuş Müəssisələrə Investisiya Qoyuluşu (davamı)

30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiya qoyuluşunun balans dəyərini hərəkəti aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2008-ci il tarixinə balans dəyəri	Assosiasiya olunmuş müəssisələrin mənfəətində Qrupun payı	30 iyun 2008-ci il tarixinə balans dəyəri
Assosiasiya olunmuş və birgə müəssisələrə cəmi investisiya qoyuluşları	801	6	807
Cəmi	801	6	807

31 dekabr 2007-ci il tarixinə Qrupun assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiya qoyuluşunun balans dəyərini hərəkəti aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2008-ci il tarixinə balans dəyəri	1 yanvar 2007 və 30 iyun 2007-ci il tarixləri arasında assosiasiya olunmuş müəssisələrin mənfəətində Qrupun payı	1 iyul 2007 və 31 dekabr 2007-ci il tarixləri arasında assosiasiya olunmuş müəssisələrin (zərərində) Qrupun payı	31 dekabr 2007-ci il tarixinə balans dəyəri
Assosiasiya olunmuş və birgə müəssisələrə cəmi investisiya qoyuluşları	809	13	(21)	801
Cəmi	809	13	(21)	801

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində assosiasiya olunmuş müəssisənin vergidən sonrakı mənfəətində Qrupun 6 min AZN məbləğində xalis payı (30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr: 8 min AZN məbləğində zərər) mənfəət və zərər hesabında assosiasiya olunmuş müəssisənin vergidən sonrakı mənfəətində payı kimi uçota alınmışdır.

11 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər

30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun binaları müstəqil şəkildə qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirmə DTZ Debenham Tie Leung müstəqil qiymətləndirici şirkət tərəfindən bazar dəyəri prinsipinə əsasən həyata keçirilmişdir. Ədalətli dəyər Qrupun binalarına oxşar xüsusiyyətlərə malik olan və analoji ərazidə yerləşən binalar üzrə aktiv bazarda müşahidə oluna bilən qiymətlərə əsasən təxmin edilmişdir. Bu zaman həmin qiymətlərin ədalətli dəyərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənmədiyini fərz edilmişdir. Qiymətləndirmə nəticəsində binaların xalis balans dəyərində 11,942 min AZN məbləğində artım olmuşdur. 8,999 min AZN məbləğində yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı, 2,538 min AZN məbləğində təxirə salınmış vergi öhdəliyi çıxılmaqla, 30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr üzrə konsolidasiya edilmiş səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabında binalar üzrə "yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı" kimi qeyd alınmışdır.

Başa çatdırılmamış tikintilərə filialların tikintisi və təmiri xərcləri daxildir. Tikinti işləri başa çatdırıldıqdan sonra, həmin aktivlər "binalar və avadanlıqlar" kateqoriyasına köçürülür.

30 iyun 2008-ci il tarixinə əsas vəsaitlərin yekun qalığına Bank tərəfindən istismar olunan, lakin tamamilə köhnəlmiş vəziyyətdə olan 29,052 min AZN (31 dekabr 2007: 21,953 min AZN) məbləğində ofis, kompüter avadanlıqları, mebel, nəqliyyat vasitələri və digər aktivlər daxildir. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, bu maddələr üzrə istifadə edilmiş amortizasiya dərəcələri onların faydalı xidmət müddətini əks etdirmək üçün normativlərə uyğun olmuşdur.

Başa çatdırılmamış tikintilər üzrə əlavələrə Qrup tərəfindən Bakı şəhərinin mərkəzində alınmış torpaq sahəsində yeni ofis binasının tikilməsi məqsədilə podratçılara ödənilmiş 16,513 min AZN (31 dekabr 2007: 17,338 min AZN) məbləğində ödənişlər daxildir.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yiğcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****12 Digər Maliyyə və Sığorta Aktivləri**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə debitor borcları	15,671	2,302
Sığortalananlar üzrə debitor borcları	9,674	4,801
Ödənilməkdə olan məbləğlər	6,982	1,619
Cəmi digər maliyyə və sığorta aktivləri	32,327	8,722

Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə debitor borcları Bankın törəmə müəssisəsi olan Azərikard prosessinq mərkəzi tərəfindən digər yerli banklar üçün kartların istehsal olunması, təqdim edilməsi və xidmət göstərilməsi üzrə həmin banklardan alınacaq məbləğlər, eləcə də digər bankların müştəriləri tərəfindən Bankın bankomatlarından çıxarılan nağd pul vəsaitləri üzrə alınacaq xalis xidmət haqlarını əks etdirir.

Digər maliyyə və sığorta aktivlərinin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə digər maliyyə və sığorta aktivlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 32,327 min AZN (31 dekabr 2007: 8,722 min AZN) təşkil etmişdir.

13 Digər Aktivlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Qabaqcadan ödənilmiş xərclər	3,729	3,018
Qeyri-maddi aktivlər və avadanlıqların alınması üçün qabaqcadan ödənişlər	3,581	-
Brutto yığılmış sığorta mükafatları üzrə təxirə salınmış əldə etmə xərcləri	2,817	1,530
Plastik kartlar üzrə təxirə salınmış xərclər	1,462	1,692
Digər	4,134	2,709
Cəmi digər aktivlər	15,723	8,949
Cari	13,506	7,451
Uzunmüddətli	2,217	1,498

30 iyun 2008-ci il tarixinə qabaqcadan ödənilmiş xərclər üzrə qalıqlara Bankın Dubay, London və Nyu-York şəhərlərindəki nümayəndəliklərinin açılması ilə bağlı 954 min AZN məbləğində qabaqcadan ödənilmiş icarə haqları və Bank tərəfindən filial binasının tikintisi üçün ödənilmiş 1,434 min AZN məbləğində avans daxildir (31 dekabr 2007: qabaqcadan ödənilmiş xərclər üzrə qalıqlara plastik kartların alınması üçün ödənilmiş 2,221 min AZN məbləğində avans daxildir).

14 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələri	294,775	110,012
Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	5,378	37,100
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə rezident bankların blokladılmış hesabları	197	197
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	300,350	147,309

30 iyun 2008-ci il tarixinə digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələrinə qeyri-rezident bank tərəfindən Bankda illik 9% və 9.25% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddətləri 2008-ci ilin avqust – 2008-ci ilin dekabr aylarında başa çatan 110,000 min ABŞ dolları və ya 89,276 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) məbləğində dörd qısamüddətli depozit daxildir. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində cəmi 85,000 min ABŞ dolları və ya 68,986 min AZN məbləğində üç depozit ilkin ödəmə müddəti başa çatdıqda ödənilmiş, 25,000 min ABŞ dolları və ya 20,290 min AZN məbləğində dördüncü depozitin müddəti isə 2009-cu ilin fevral ayına qədər uzadılmışdır.

14 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər (davamı)

30 iyun 2008-ci il tarixinə digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələrinə qeyri-rezident bank tərəfindən Bankda illik 4.32% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddəti 2008-ci ilin avqust ayında başa çatmış 80,000 min ABŞ dolları və ya 64,928 min AZN məbləğində qısamüddətli depozit daxildir (31 dekabr 2007: qeyri-rezident bank tərəfindən Bankda illik 6.4%-6.5% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddəti 2008-ci ilin may ayında başa çatmış hər biri 40,000 min ABŞ dolları və ya 33,812 min AZN məbləğində olan iki qısamüddətli depozit daxildir).

30 iyun 2008-ci il tarixinə digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələrinə üç qeyri-rezident bank tərəfindən Bankda illik 3.2% və 4.65% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddətləri 2008-ci ilin iyul və dekabr aylarında başa çatan 74,750 min ABŞ dolları və ya 60,667 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) məbləğində qısamüddətli depozitlər daxildir.

Bundan əlavə, digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələrinə xarici bank tərəfindən ABB-Moskvada illik 6.6% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş 50,000 min ABŞ dolları və ya 40,580 min AZN məbləğində bir depozit və digər xarici bank tərəfindən ABB-Moskvada illik 4.90% və 6.16% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddətləri 2008-ci ilin avqust və dekabr aylarında başa çatan 30,000 min ABŞ dolları və ya 24,348 min AZN məbləğində iki depozit (31 dekabr 2007: müvafiq olaraq illik 6.6%-6.16% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş və ödəmə müddətləri 2008-ci ilin avqust ayında başa çatmış 50,000 min ABŞ dolları və ya 42,265 min AZN və 15,000 ABŞ dolları və ya 12,174 min AZN məbləğində depozitlər) daxildir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 300,350 min AZN (31 dekabr 2007: 147,309 min AZN) təşkil etmişdir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

15 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar		
- Cari/hesablaşma hesabları	550,087	411,654
- Müddətli depozitlər	636,717	607,582
- Blokləşdirilmiş müştəri depozitləri	83	86
Digər hüquqi şəxslər		
- Cari/hesablaşma hesabları	210,720	234,363
- Müddətli depozitlər	52,354	42,114
- Blokləşdirilmiş müştəri depozitləri	156,218	164,933
Fiziki şəxslər		
- Cari/tələbli hesablar	136,866	114,428
- Müddətli depozitlər	322,974	275,323
Cəmi müştəri hesabları	2,066,019	1,850,483

30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun müştəri hesablarında neft sektorunda fəaliyyət göstərən bir dövlət müəssisəsinin 506,812 min AZN və dövlət idarəsinin 281,965 min AZN məbləğində vəsaitləri üstünlük təşkil etmişdir ki, bu da ümumilikdə cəmi müştəri hesablarının 38.2%-ni əks etdirir (31 dekabr 2007: müvafiq olaraq 547,467 min AZN və 233,130 min AZN və ya cəmi 42.2%).

Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatların müddətli depozitlərinə Azərbaycan Respublikasında neft sənayesi sektorunda fəaliyyət göstərən bir dövlət müəssisəsindən orta illik 1.8% dərəcəsi ilə cəlb edilmiş 422,610 min AZN məbləğində iki depoziti daxildir (31 dekabr 2007: Azərbaycan Respublikasında neft sənayesi sektorunda fəaliyyət göstərən bir dövlət müəssisəsindən illik 1.8% dərəcəsi ilə cəlb edilmiş 455,573 min AZN məbləğində depozitlər daxildir).

30 iyun 2008-ci il tarixinə dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatların cari və hesablaşma hesablarına dövlət müəssisələri və hökumət idarələrinin 29,736 min AZN (31 dekabr 2007: 72,899 min AZN) məbləğində faizli cari hesabları daxildir. Bu hesablar üzrə illik faiz dərəcəsi 0.5%-3.5% (31 dekabr 2007: illik 0.5%-3.5%) təşkil edir.

15 Müştəri Hesabları (davamı)

Bundan əlavə, dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatların müddətli depozitlərinə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin 150,000 min ABŞ dolları yaxud 121,740 min AZN və 100,000 min ABŞ dolları yaxud 81,160 min AZN (31 dekabr 2007: 150,000 min ABŞ dolları və ya 126,795 min AZN məbləğində bir depozit) məbləğində iki qısamüddətli depozit daxildir. Bu depozitlər üzrə illik faiz dərəcəsi 5% (31 dekabr 2007: illik 5.25%) təşkil edir və müddəti müntəzəm olaraq hər ay artırılır.

30 iyun 2008-ci il tarixinə 156,301 min AZN (31 dekabr 2007: 165,019 min AZN) məbləğində blokləşdirilmiş müştəri depozitləri öz müştəriləri adından Qrupun verdiyi geri çağırılmayan idxal akkreditivləri və zəmanətlər üzrə Qrup tərəfindən təminat kimi saxlanılan müştəri hesabları üzrə qalıqları əks etdirir. 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə balansda olan akkreditivlər və zəmanətlər haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008		31 dekabr 2007	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Enerji	708,214	34.3	725,318	39.2
Enerji sektorundan başqa, dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar*	502,595	24.3	316,694	17.1
Fiziki şəxslər	459,840	22.3	389,751	21.1
Ticarət və xidmətlər	137,936	6.7	105,620	5.7
İnşaat	78,965	3.8	52,568	2.8
İstehsalat	33,013	1.6	98,257	5.3
Nəqliyyat və rabitə	20,459	1.0	48,711	2.6
Digər	124,997	6.1	113,564	6.1
Cəmi müştəri hesabları	2,066,019	100.0	1,850,483	100.0

(* Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlara müxtəlif kateqoriyalara daxil edilmiş kommersiya dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar istisna olmaqla, Azərbaycan Respublikasının Nazirlikləri, Mərkəzi Xəzinədarlıq və digər dövlət orqanları daxildir.

Müştəri hesablarının hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 2,066,019 min AZN (31 dekabr 2007: 1,850,483 min AZN) təşkil etmişdir.

Müştəri hesablarının likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

16 Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Depozit sertifikatları	12,208	12,581
İstiqrazlar	4,087	4,227
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	16,295	16,808

ABŞ dollarında buraxılmış depozit sertifikatları üzrə illik faiz dərəcəsi 9.0%, tədavül müddəti isə üç ildir. AZN ilə buraxılmış depozit sertifikatları üzrə illik faiz dərəcəsi 25.0%, tədavül müddəti isə 10 ildir (31 dekabr 2007: ABŞ dollarında buraxılmış depozit sertifikatı üzrə illik faiz dərəcəsi 9.0%, tədavül müddəti isə üç il və Manatla buraxılmış depozit sertifikatı üzrə illik faiz dərəcəsi 25.0%, tədavül müddəti isə on il olmuşdur). Bu depozit sertifikatları üzrə illik faizlər yalnız həmin sertifikatlar təqvim ilinin tam dövrü üçün saxlanıldığı təqdirdə ödənilir.

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir.

17 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Dövlət təşkilatlarından alınmış müddətli borc öhdəlikləri:		
- Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu (Azərbaycan Respublikası)	10,940	7,951
Sindikataşdırılmış kreditlər:		
- 10 noyabr 2006-cı il tarixli sindikataşdırılmış kredit müqaviləsi	74,667	77,768
- 13 iyun 2007-ci il tarixli sindikataşdırılmış kredit müqaviləsi	-	118,342
- 23 aprel 2008-ci il tarixli sindikataşdırılmış kredit müqaviləsi	40,580	-
- 5 iyun 2008-ci il tarixli sindikataşdırılmış kredit müqaviləsi	140,813	-
Societe Generale	22,624	23,239
Koreyanın İxrac-İdxal Bankı	20,913	8,330
Rabobank	9,623	9,459
Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı (QDTİB)	7,662	9,099
BNP Paribas	3,997	-
Landesbank Berlin AG	2,710	-
DZ Bank	2,475	995
İslam İnkişaf Korporasiyası (İİK)	2,096	2,833
Dresdner Bank AG	1,925	-
Nova Ljubljanska Banka	1,623	2,536
İxracatın İnkişafı Bankı (İran)	725	-
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	2,695	2,069
Cəmi borc götürülmüş digər vəsaitlər	346,068	262,621

30 iyun 2008-ci il tarixinə sindikataşdırılmış kredit vəsaitləri üzrə qalıqlara 10 noyabr 2006-cı il tarixində Almanyanın aparıcı banklarından birinin rəhbərliyi altında xarici banklarla imzalanmış sindikataşdırılmış kreditin cəlb edilməsinə dair müqavilə çərçivəsində Bankın ümumi korporativ məqsədləri üçün ayrılmış 130,000,000 ABŞ dolları məbləğində vəsaitlər daxildir. Bu kredit üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcələrinə uyğundur və ilkin ödəmə müddəti 10 noyabr 2007-ci il müəyyən edilmişdir. Lakin, bu kreditin ödəmə müddəti tərəflər arasında imzalanmış 2 noyabr 2007-ci il tarixli Əlavəyə uyğun olaraq 7 noyabr 2008-ci il tarixinə qədər uzadılmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit müqaviləsi üzrə borcu 92,000 min ABŞ dolları və ya 74,667 min AZN (31 dekabr 2007: 92,000 min ABŞ dolları və ya 77,768 min AZN) olmuşdur. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bəzi müqavilə şərtlərinin pozulmasına görə yuxarıda qeyd olunan təşkilat ilə bağlanmış kredit müqaviləsində qarşılıqlı defolt maddələri avtomatik olaraq qüvvəyə minir. Bu kredit üzrə 74,667 min AZN məbləğində qalıq hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatları üzrə 28 sayılı Qeyddə göstərilən likvidlik cədvəlində "tələb edilənədək ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir. Baş vermiş pozuntu halları 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

23 aprel 2008-ci il tarixində Bank ilə Almanyanın aparıcı banklarından birinin rəhbərliyi altında xarici banklar arasında 50,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit vəsaitinin ayrılmasına dair saziş imzalanmışdır. Bu kredit vəsaiti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və 23 aprel 2011-ci il tarixində bir tam hissədə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Bank yuxarıda qeyd edilən saziş əsasında cəlb etdiyi vəsaitləri ümumi korporativ məqsədlər üçün istifadə edəcəkdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank ilə digər üçüncü tərəflər arasında imzalanmış kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərin pozulması ilə bağlı qarşılıqlı defolt maddəsi istisna olmaqla, Bank tərəfindən həmin tələblərə riayət olunduğunu hesab edir. Bank rəsmi olaraq bu xüsusi şərti pozduğuna görə müddətli kredit sazişi üzrə 40,580 min AZN məbləğində qalıq hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatları üzrə 28 sayılı Qeyddə göstərilən likvidlik cədvəlində "tələb edilənədək ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir.

5 iyun 2008-ci il tarixində Bank ilə Almanyanın aparıcı banklarından birinin rəhbərliyi altında xarici banklar arasında 173,500 min ABŞ dolları və ya 140,813 min AZN məbləğində sindikataşdırılmış kreditin (A və B kredit xətti: müvafiq olaraq 107,500,000 və 66,000,000 ABŞ dolları məbləğində öhdəlik) cəlb edilməsinə dair üçüncü saziş imzalanmışdır. Bu kredit vəsaiti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və hər biri 12 iyun 2009 və 12 dekabr 2009-cu il tarixlərində iki tam hissədə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Bank yuxarıda qeyd edilən saziş əsasında cəlb etdiyi vəsaitləri ümumi korporativ məqsədlər və ticarət maliyyələşdirməsi üçün istifadə edəcəkdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bank yuxarıda qeyd olunan saziş əsasında ayrılmış vəsaitləri tam olaraq istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank ilə digər üçüncü tərəflər arasında imzalanmış kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərin pozulması ilə bağlı qarşılıqlı defolt maddəsi istisna olmaqla, Bank tərəfindən həmin tələblərə riayət olunduğunu hesab edir. Bank rəsmi olaraq bu xüsusi şərti pozduğuna görə sindikataşdırılmış kredit sazişi üzrə 140,813 min AZN məbləğində qalıq hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatları üzrə 28 sayılı Qeyddə göstərilən likvidlik cədvəlində "tələb edilənədək ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir. Baş vermiş pozuntu halları 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

17 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər (davamı)

22 iyun 2005-ci il tarixində Bank ilə Fransada qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs Societe Generale arasında yerli şirkətlər tərəfindən həyata keçirilən layihələrin maliyyələşdirilməsi məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 45,000 min Avrodan artıq olmayan məbləğdə kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Həmin müqavilə avtomatik olaraq daha bir il uzadılmaq imkanı ilə iki il müddətinə qüvvədə olmuşdur. Bank həmin müqavilənin müddətinin 2007-ci ilin iyun ayına qədər daha bir il müddətinə uzadılması imkanından istifadə etmişdir. Müqavilə əsasında istifadə edilmiş hər bir hissə müvafiq hissənin istifadə edildiyi tarixdən başlayaraq səkkiz bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılmalıdır. Bu kredit xətti Fransa və Almaniya istehsal olunan malları və göstərilən xidmətləri alan Azərbaycan şirkətlərinin maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 11,735 min Avro və ya 15,030 min AZN (31 dekabr 2007: 11,735 min Avro və ya 14,607 min AZN) istifadə edilmişdir.

19 iyul 2007-ci il tarixində Bank ilə Societe Generale arasında yerli şirkətlər tərəfindən həyata keçirilən layihələrin maliyyələşdirilməsi məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 50,000 min ABŞ dollarından artıq olmayan məbləğdə kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Həmin müqavilə avtomatik olaraq daha bir il uzadılmaq imkanı ilə iki il müddətinə qüvvədə olmuşdur. Müqavilə əsasında istifadə edilmiş hər bir hissə müvafiq hissənin istifadə edildiyi tarixdən başlayaraq on iki bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılmalıdır. Bu kredit xətti Koreyada istehsal olunan malları və göstərilən xidmətləri alan Azərbaycan şirkətlərinin maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 9,358 min ABŞ dolları və ya 7,595 min AZN (31 dekabr 2007: 10,208 min ABŞ dolları və ya 8,629 min AZN) istifadə edilmişdir.

Societe Generale-dan alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

23 aprel 2007-ci il tarixində Bank ilə Koreyada qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs Koreyanın İxrac-İdxal Bankı arasında Koreyada istehsal olunan malların idxalı prosesinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə iki il müddətinə 10,000 min ABŞ dolları məbləğində Banklararası İxracat Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 5,768 min ABŞ dolları və ya 4,681 min AZN (31 dekabr 2007: 9,855 min ABŞ dolları və ya 8,330 min AZN) istifadə edilmişdir.

Bundan əlavə, 4 fevral 2008-ci il tarixində Bank ilə Koreyanın İxrac-İdxal Bankı arasında Koreya mənşəli malların idxalı prosesinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə iki il müddətinə 20,000 min ABŞ dolları məbləğində ikinci Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 20,000 min ABŞ dolları və ya 16,232 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) istifadə edilmişdir. Qeyd olunan müqavilələr əsasında istifadə edilmiş məbləğlər yarım illik hissələrlə geri ödənilir. 22 aprel 2008-ci il tarixində Bank, bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə iki il müddətinə 10,000 min ABŞ dolları məbləğində iki-mərhələli sərbəst kreditlərin cəlb olunmasına dair Kredit Müqaviləsinə ikinci Əlavəni imzalamışdır.

Koreyanın İxrac-İdxal Bankından alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

11 avqust 2006-cı il tarixində Bank ilə Hollandiyada qeydiyyatdan keçmiş Cooperative Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. ("Rabobank") arasında Azərbaycan Respublikasında süd zavodunun tikintisinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə beş il müddətinə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 5,330 min Avro məbləğində ilkin kredit xəttinin açılmasına dair müqavilə imzalanmışdır. Kredit xəttinin limiti müqavilənin imzalandığı tarixdən tədricən artmış və 7,513 min Avro və ya 9,623 min AZN təşkil etmişdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bank bu limiti tam olaraq istifadə etmişdir (31 dekabr 2007: 7,597 min Avro və ya 9,459 min AZN). Bu kredit xəttinin on bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Rabobank-dan alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

21 yanvar 2002-ci il tarixində Bank ilə Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı (Saloniki, Yunanıstan) arasında ticarətin maliyyələşdirilməsi üzrə revolver kredit xəttinin açılması barədə 6,500 min ABŞ dolları məbləğində müqavilə imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu revolver kredit xətti üzrə ödənişlər çıxılmaqla, istifadə edilmiş 4,181 min ABŞ dolları və ya 3,393 min AZN (31 dekabr 2007: 4,627 min ABŞ dolları və ya 3,911 min AZN) məbləğində vəsait Azərbaycan Respublikasında istehsalat və nəqliyyat sektorları üzrə müxtəlif layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün istifadə edilmişdir. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcələrinə uyğundur. Revolver kredit xəttinin altı yarımillik hissələrlə üç il müddətinə geri qaytarılması nəzərdə tutulur.

21 iyun 2005-ci il tarixində Bank ilə Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı arasında Azərbaycanda şüşə qablar istehsal edən zavodun tikintisini maliyyələşdirmək məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 3,333 min Avro və ya 4,269 min AZN (31 dekabr 2007: 4,167 min Avro və ya 5,188 min AZN) məbləğində Kredit Sazişi imzalanmışdır. Qeyd olunan kredit xəttinin verildiyi tarixdən 18 ay sonra başlayaraq və 60 ay ərzində tam ödənilmək şərtlə yarım illik hissələrlə üç il müddətinə geri qaytarılması nəzərdə tutulur.

Bankın Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı ilə imzaladığı kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin xüsusi şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

17 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər (davamı)

6 iyun 2006-cı il tarixində Bank ilə Fransada qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs BNP Paribas arasında ümumi ticarət maliyyələşdirməsi məqsədilə, bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə beş il müddətinə 3,121 min Avro məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Çərçivə Sazişi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 3,121 min Avro və ya 3,997 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) istifadə edilmişdir. Həmin kredit vəsaitinin 21 yanvar 2013-cü il tarixində on bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. BNP Paribas-dan alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

5 iyul 2005-ci il tarixində Bank ilə Landesbank Berlin AG (Almaniyada qeydiyyatdan keçmişdir) arasında camaşırxana avadanlıqlarının təchizatı və xidmətlərin göstərilməsi məqsədilə, bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə beş il müddətinə 2,116 min Avro məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 2,116 min Avro və ya 2,710 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) istifadə edilmişdir. Həmin kredit vəsaitinin 22 mart 2013-cü il tarixində on bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Landesbank Berlin AG-dən alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

17 sentyabr 2007-ci il tarixində Bank ilə Almaniyanın Frankfurt am Mayn şəhərində qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs DZ Bank AG arasında ticarət maliyyələşdirməsi məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə iki il müddətinə 10,000 min Avro məbləğində qısamüddətli ticarət maliyyələşdirməsi üzrə Baş Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 1,932 min Avro və ya 2,475 min AZN (31 dekabr 2007: 799 min Avro və 955 min AZN) istifadə edilmişdir. DZ Bank AG-dən alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

12 aprel 2004-cü il tarixində Qrupla İslam İnkişaf Korporasiyası (baş ofisi Səudiyyə Ərəbistanının Ciddə şəhərində qeydiyyatdan keçmiş beynəlxalq maliyyə qurumu olan İslam İnkişaf Bankı Qrupunun üzvü) arasında Azərbaycan Respublikasında müxtəlif investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə yeddi il müddətinə 4,500 min ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Maliyyələşdirmə Sazişi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xətti üzrə ödənişlər çıxılmaqla, 2,582 min ABŞ dolları və ya 2,096 min AZN (31 dekabr 2007: 3,351 min ABŞ dolları və ya 2,833 min AZN) Azərbaycanda istehsal sektoru ilə bağlı layihənin maliyyələşdirilməsi üçün istifadə edilmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur.

30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank ilə digər üçüncü tərəflər arasında imzalanmış kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərin pozulması ilə bağlı qarşılıqlı defolt maddəsi istisna olmaqla, Bank tərəfindən həmin tələblərə riayət olunduğunu hesab edir. Bank rəsmi olaraq bu xüsusi şərti pozduğuna görə kredit üzrə 2,582 min ABŞ dolları və ya 2,096 min AZN məbləğində qalıq hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatları üzrə 28 sayılı Qeyddə göstərilən likvidlik cədvəlində "tələb edilənədək ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir. Baş vermiş pozuntu halları 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

26 sentyabr 2006-cı il tarixində Bank ilə Almaniya qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs Dresdner Bank AG arasında ağac emalı avadanlıqlarının, eləcə də laminat xətti avadanlıqlarının təchizatı, o cümlədən quraşdırılması, nəzarət və təlimlərin keçirilməsi məqsədilə, bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə beş il müddətinə 2,255 min Avro məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Əsas Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 1,503 min Avro və ya 1,925 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) istifadə edilmişdir. Həmin kredit vəsaitinin 15 sentyabr 2013-cü il tarixində on bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Dresdner Bank AG-dən alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

29 noyabr 2006-cı il tarixində Bank ilə Nova Ljubljanska Banka (Sloveniyada qeydiyyatdan keçmişdir) arasında malların və xidmətlərin ixrac edilməsi məqsədilə, bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 36 ay müddətinə 3,000 min ABŞ dollarından artıq olmayan məbləğdə kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə ödənişlər çıxılmaqla, 2,000 min ABŞ dolları və ya 1,623 min AZN (31 dekabr 2007: 3,000 min ABŞ dolları və ya 2,536 min AZN) istifadə edilmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin xüsusi şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

20 oktyabr 2007-ci il tarixində Bank ilə İxracatın İnkişafı Bankı (İranda qeydiyyatdan keçmişdir) arasında İranda istehsal olunan malların və göstərilən xidmətlərin idxalı məqsədilə, bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə iki il müddətinə 10,000 min Avro məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 566 min Avro və ya 725 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) istifadə edilmişdir. Həmin kredit vəsaitinin 17 may 2010-cu il tarixində dörd bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. İran İxracatın İnkişafı Bankı-dan alınmış borc vəsaitləri üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

17 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər (davamı)

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr üzrə borc vəsaitləri üzrə illik bazar faiz dərəcələri 5%-10% təşkil etmişdir (31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il: illik 5%-10%).

Borc götürülmüş digər əsas vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 30 iyun 2008-ci il tarixinə borc götürülmüş digər əsas vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 346,068 min AZN (31 dekabr 2007: 262,621 min AZN) təşkil etmişdir.

Borc götürülmüş digər əsas vəsaitlərin likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

18 Digər Maliyyə və Sığorta Passivləri

Digər maliyyə və sığorta passivləri aşağıdakılardan ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Ödənilməkdə olan məbləğlər		51,031	48,043
Sığorta ehtiyatları		10,812	6,247
Sığorta mükafatları və brokerlərə ödəniləcək komissiyalar		4,625	1,784
Ödəniləcək dividendlər	26	-	60
Cəmi digər maliyyə və sığorta passivləri		66,468	56,134

Ödənilməkdə olan məbləğlər ödənilmə mərhələsində olan 43,440 min AZN (2006: 15,204 min AZN) məbləğində vəsait köçürmələrini əks etdirir. Həmin vəsaitlər balans tarixindən sonra iki-üç gün ərzində ödənilmişdir.

Digər maliyyə aktivləri və sığorta passivlərinin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir.

19 Digər Passivlər

Digər passivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış gəlirlər	11,015	8,144
Digər	4,102	4,862
Cəmi digər passivlər	15,117	13,006
Cari	7,497	4,918
Uzunmüddətli	7,620	8,088

Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış gəlirlər il ərzində plastik kartlar üzrə məlumat bazasının aparılmasına görə xidmət haqları ilə əlaqədar gəlirlərin qazanılmamış hissəsini əks etdirir. Yuxarıda qeyd olunan xidmət haqları kartların verilməsindən sonra hesablanır və onların müvafiq dövrləri ərzində amortizasiya edilir.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****20 Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Rubrika Finance Company Ltd tərəfindən buraxılmış Kreditlərə Bağlanmış Notlar	81,160	84,530
Asiya İnkişaf Bankından alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	16,232	16,906
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	950	1,034
Cəmi subordinasiyalı borc öhdəlikləri	98,342	102,470

10 may 2007-ci il tarixində Bank ilə Dublində qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs Rubrika Finance Company Limited arasında ümumi korporativ məqsədlər üçün Kayman Adaları Fond Birjasında Avropa və ABŞ-dan olan institusional investora Kreditlərə Bağlanmış Notların buraxılması məqsədilə cəmi 100,000,000 ABŞ dolları məbləğində Subordinasiya Kreditinin cəlb edilməsinə dair Saziş imzalanmışdır. Kreditlərə Bağlanmış Notlar üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcələrinə uyğundur və ödəmə müddəti 10 may 2017-ci il tarixində başa çatır. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtə riayət etməsi tələb olunur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtə riayət olunduğunu hesab edir.

14 dekabr 2007-ci il tarixində Bank ilə Asiya İnkişaf Bankı (Filippin, Manilada qeydiyyatdan keçmişdir) arasında Bankın gələcəkdə kreditləşdirmə fəaliyyətini maliyyələşdirmək məqsədilə 20 milyon ABŞ dollarından artıq olmayan məbləğdə Subordinasiya Kreditinin cəlb edilməsinə dair Saziş imzalanmışdır. Bu kredit üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcələrinə uyğundur və ilk ödəniş 14 iyun 2012-ci il tarixində həyata keçirilməklə, altı bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu subordinasiya krediti üzrə qalıq 20,000 min ABŞ dolları və ya 16,232 min AZN (31 dekabr 2007: 16,906 min AZN) təşkil etmiş və Bankın maliyyələşdirmə bazasının gücləndirilməsi məqsədilə istifadə edilmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit sazişində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtə riayət etməsi tələb olunur. Bank rəsmi olaraq bu xüsusi şərti pozduğuna görə kredit üzrə 16,232 min ABŞ dolları məbləğində qalıq hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatları üzrə 28 sayılı Qeyddə göstərilən likvidlik cədvəlində "tələb edilənədek ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir. Baş vermiş pozuntu halları 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Subordinasiyalı borc öhdəlikləri üzrə illik bazar faiz dərəcələri 7%-8% təşkil etmişdir. Bankın likvidasiyası halında, yuxarıda qeyd olunan subordinasiyalı borc öhdəlikləri bütün digər kreditorların tələbləri yerinə yetirildikdən sonra ödənilir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə subordinasiyalı borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 98,342 min AZN (31 dekabr 2007: 102,470 min AZN) təşkil etmişdir.

Subordinasiyalı borc öhdəliklərinin likvidlik dərəcəsi üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****21 Nizamnamə Kapitalı**

30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə Bankın təsdiq edilmiş, buraxılmış və ödənilmiş nizamnamə kapitalının strukturu aşağıdakı kimidir:

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min AZN ilə</i>	Ödənilmiş səhmlər (min ədədlə)	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2007-ci il	296,595	59,319	59,319
Ödənilmiş yeni səhmlər	203,405	40,681	40,681
31 dekabr 2007-ci il	500,000	100,000	100,000
Ödənilmiş yeni səhmlər	-	-	-
30 iyun 2008-ci il	500,000	100,000	100,000

Bütün adi səhmlərin nominal dəyəri 0.2 AZN-dir (31 dekabr 2007: bir səhm 0.2 AZN). Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər biri bir səs hüququ verir.

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində adi səhmlərin orta çəkili sayı 500,000 min ədəd (30 iyun 2007 və 31 dekabr 2007: müvafiq olaraq 355,519 min və 424,444 min ədəd) təşkil etmişdir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın ümumi ödənilmiş nizamnamə kapitalında Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin iştirak payı 50.20% (31 dekabr 2007: Bankın ümumi ödənilmiş nizamnamə kapitalının 50.20%) təşkil etmişdir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun ümumi nizamnamə kapitalında Qrupun işçilərinin payı 6.30% və ya nominal dəyəri 6,304 min AZN məbləğində 31,518 ədəd adi səhmlərdən ibarət olmuşdur (31 dekabr 2007: 6.30% və ya nominal dəyəri 6,304 min AZN məbləğində 31,518 ədəd adi səhm). 31 sayılı Qeydə baxın.

22 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr	30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	132,958	79,530
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər və müxbir hesabları	7,738	4,628
Cəmi faiz gəlirləri	140,696	84,158
Faiz xərcləri		
Fiziki şəxslərin əmanətləri və depozit sertifikatları	18,231	10,769
Banklardan cəlb olunmuş depozitlər və borc götürülmüş digər vəsaitlər	12,644	4,868
Hüquqi şəxslərin müddətli depozitləri	12,544	6,426
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	4,187	3,464
İstiqrazlar	351	1,395
Cəmi faiz xərcləri	47,957	26,922
Xalis faiz gəlirləri	92,739	57,236

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

23 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

	30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr	30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>		
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Xarici valyutalar və qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	16,428	9,098
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	15,210	9,659
- Hesablaşma əməliyyatları	7,436	4,689
- Kassa əməliyyatları	6,822	5,408
- Təqdim edilmiş akkreditivlər	1,161	1,586
- Təqdim edilmiş zəmanət məktubları	337	417
- Vasitəçi kreditlərə xidmət	196	140
- Digər	446	512
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	48,036	31,509
Haqq və komissiya xərcləri		
- Kassa əməliyyatları	3,721	2,325
- Hesablaşma əməliyyatları	1,400	609
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	1,281	714
- Sığorta polisinin əldə edilməsi xərcləri	1,174	543
- Digər	1,592	166
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	9,168	4,357
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	38,868	27,152

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 31 sayılı Qeyddə açıqlanır.

24 İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr	30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr
İşçilərə sərf olunan xərclər	17,330	13,783
Binalar və avadanlıqların amortizasiyası	6,858	7,369
Xeyriyyəçilik və maliyyə yardımı xərcləri	3,566	2,588
Reklam və marketing xidmətləri	3,254	2,165
Gömrük rüsumları və mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	2,446	1,434
İcarə xərcləri	2,112	1,399
Binalar, avadanlıqlar və investisiya mülkiyyətinin istismar xərcləri	1,784	1,623
Plastik kartların alınması	1,365	2,211
Ştadkənar işçi qüvvəsi və mühafizə xərcləri	1,214	776
Rabitə xərcləri	961	836
Proqram təminatı və digər qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası xərcləri	938	453
Dəftərxana, kitabların alınması, çap və digər xərclər	527	685
Əmlak sığortası	499	301
Ezamiyyə xərcləri	435	610
Qiymətlilərin daşınması xərcləri	306	1,110
Trening xərcləri	173	134
Proqram təminatı üzrə istismar xərcləri	136	122
Digər	3,322	2,502
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	47,226	40,101

İşçilərə sərf olunan xərclərə Azərbaycan Respublikası Sosial Müdafiə Fonduna və digər fondlara ödənilmiş 2,866 min AZN məbləğində vəsaitlər daxildir (30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr: 2,374 min AZN). Bundan əlavə, Qrup, işçilərinin əmək haqlarından 266 min AZN (30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr: 218 min AZN) məbləğində tutulmalar edib, Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna köçürmüşdür.

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində çəkilmiş xeyriyyəçilik və maliyyə yardımı xərclərinə "İnter" peşəkar futbol klubuna ödənilmiş 3,133 min AZN (30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr: 1,500 min AZN) məbləğində vəsait daxildir.

İcarə xərclərinə Qrupun Bakıda və rayonlarda yerləşən filial binalarının, valyuta mübadilə məntəqələrinin əməliyyat lizinqi üzrə xərclər, eləcə də quraşdırılmış bankomatlar (məs., ticarət mərkəzləri və mehmanxanalarda) ilə bağlı xərclər daxildir.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****25 Səhm üzrə Mənfəət**

Səhm üzrə əsas mənfəət, pay səhmləri istisna olmaqla, Bankın səhmdarlarına aid olan xalis mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayına bölməklə hesablanır.

Grup səhm üzrə mənfəəti potensial olaraq sulandıran adi səhmlərə malik deyil. Buna görə, səhm üzrə sulandırılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr	30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr
Dövr üzrə adi səhmlərin sahiblərinə aid olan mənfəət		52,541	31,860
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayı (min ədədlə)	21	500,000	355,519
Adi və sulandırılmış səhm üzrə əsas mənfəət (bir səhm üzrə AZN ilə)		0.11	0.09

26 Dividendlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007	30 iyun 2007
Dövrün əvvəlinə ödəniləcək dividendlər	60	4,865	4,865
Dövr ərzində elan edilmiş dividendlər	23,919	28,070	7,512
Dövr ərzində ödənilmiş dividendlər	(23,979)	(32,875)	(10,087)
Dövrün sonuna ödəniləcək dividendlər	-	60	2,290
Dövr ərzində səhm üzrə elan edilmiş dividendlər	0.048	0.072	0.021

Adi səhmlər üzrə bütün dividendlər Bank tərəfindən Azərbaycan Manatı ilə elan edilmiş və ödənilmişdir.

Dividendlər hər rübün sonunda elan edilərək növbəti rübdə Bankın səhmdarlarının buraxılmış və ödənilmiş nizamnamə kapitalındakı paylarına uyğun olaraq rübün sonunda ödənilir.

27 Seqmentlər üzrə Təhlil

Qrupun fəaliyyəti iki əsas biznes seqmenti üzərində qurulmuşdur:

- *Fərdi bank əməliyyatları* – fiziki şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsi, fiziki şəxslər üçün cari hesabların açılması, depozitlərin cəlb olunması, pərəkəndə investisiya vasitələrinin təqdim edilməsi, dəyərlilərin saxlanması, kredit və debet kartlarının açılması, sığorta xidmətlərinin göstərilməsi, istehlak və ipoteka kreditlərinin verilməsi daxildir; və
- *Korporativ bank əməliyyatları* – birbaşa debet vasitələrinin təqdim edilməsi, cari hesabların açılması, depozitlərin cəlb olunması, overdraftların verilməsi, kredit və digər maliyyələşdirmə vasitələrinin təqdim edilməsi, sığorta xidmətlərinin göstərilməsi və xarici valyuta ilə əməliyyatlar.

Biznes seqmentləri arasında əhəmiyyətli gəlir və ya xərc maddələri mövcud deyil. Seqment üzrə aktiv və passivlər, vergi istisna olmaqla, Qrupun aktiv və öhdəliklərinin böyük hissəsini təşkil edən əməliyyat aktiv və passivlərindən ibarətdir.

30 iyun 2008 və 2007-ci il tarixlərində tamamlanan altı aylıq dövrlər üzrə Qrupun hesabat verilə bilən əsas biznes seqmentləri haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Fərdi bank əməliyyatları		Korporativ bank əməliyyatları		Cəmi	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər	37,148	23,829	169,236	102,337	206,384	126,166
Digər seqmentlərdən əldə edilmiş gəlirlər	1,675	734	7,629	3,146	9,304	3,880
Cəmi gəlirlər	38,823	24,563	176,865	105,483	215,688	130,046
Cəmi gəlirlərə daxildir:						
- Faiz gəlirləri	25,325	15,037	115,371	69,121	140,696	84,158
- Haqq və komissiya gəlirləri	8,646	6,809	39,390	24,700	48,036	31,509
- Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla	3,177	1,983	14,475	8,516	17,652	10,499
- Brutto sığorta mükafatları	1,675	734	7,629	3,146	9,304	3,880
Cəmi gəlirlər	38,823	24,563	176,865	105,483	215,688	130,046
Seqmentin nəticələri	18,436	8,965	51,733	34,426	70,169	43,391
Assosiasiya olunmuş müəssisələrin vergidən sonrakı maliyyə nəticələrində pay					6	13
Vergidən əvvəlki mənfəət					70,175	43,404
Mənfəət vergisi xərci					(17,551)	(11,575)
Dövr üzrə mənfəət					52,624	31,829
Digər seqment maddələri						
Kapital xərcləri	3,809	2,154	17,352	9,250	21,161	11,404
Amortizasiya xərcləri	1,403	1,477	6,393	6,345	7,796	7,822
Digər nağd olmayan xərclər	7,056	2,590	32,144	11,123	39,200	13,713

27 Seqmentlər üzrə Təhlil (davamı)

30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərində Qrupun seqment aktivləri və passivləri haqqında məlumat aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	Fərdi bank əməliyyatları		Korporativ bank əməliyyatları		Cəmi	
	30 iyun 2008	31 dekabr 2007	30 iyun 2008	31 dekabr 2007	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Cəmi seqment aktivləri	453,503	328,823	2,565,186	2,243,236	3,018,689	2,572,059
Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu					807	801
Cari və təxirə salınmış vergi aktivləri					1,466	1,173
Digər bölüşdürülməmiş aktivlər:						
- Digər maliyyə və sığorta aktivləri					32,327	8,722
- Digər aktivlər					15,723	8,949
- Binalar və avadanlıqlar					137,541	113,023
- Qeyri-maddi aktivlər					7,398	7,685
Cəmi aktivlər					3,213,951	2,712,412
Cəmi seqment öhdəlikləri	596,830	479,717	2,230,244	1,899,974	2,827,074	2,379,691
Cari və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri					24,770	21,293
Digər bölüşdürülməmiş öhdəliklər:						
- Digər maliyyə və sığorta öhdəlikləri					66,468	56,134
- Digər öhdəliklər					15,117	13,006
Cəmi öhdəliklər					2,933,429	2,470,124

Coğrafi seqmentlər. Qrupun Azərbaycan Respublikasından kənarında həyata keçirdiyi əməliyyatlar əhəmiyyətli xarakter daşmadığına görə ayrıca hesabat verilə bilən seqment anlayışına cavab vermir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Aşağıdakı cədvəldə 30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun maliyyə aktiv və passivlərinin balans dəyəri balans tarixindən gözlənilən ödəmə tarixinədək qalan müddət üzrə qruplaşdırılır.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	361,944	-	-	-	361,944
Milli/Mərkəzi banklarda yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	103,502	41,310	5,998	10,057	160,867
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	49,742	60,930	20,962	6,308	137,942
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	83,956	368,180	379,956	1,513,670	2,345,762
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	12,174	-	-	12,174
Digər maliyyə və sığorta aktivləri	32,327	-	-	-	32,327
Cəmi maliyyə aktivləri	631,471	482,594	406,916	1,530,035	3,051,016
Passivlər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	17,169	283,181	-	-	300,350
Müştəri hesabları	1,329,276	530,544	77,036	129,163	2,066,019
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	5,458	121	52	10,664	16,295
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	261,958	24,662	7,468	51,980	346,068
Digər maliyyə və sığorta passivləri	55,656	-	10,812	-	66,468
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	17,182	-	-	81,160	98,342
Cəmi maliyyə passivləri	1,686,699	838,508	95,368	272,967	2,893,542
30 iyun 2008-ci il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	(1,055,228)	(355,914)	311,548	1,257,068	157,474
30 iyun 2008-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	(1,055,228)	(1,411,142)	(1,099,594)	157,474	

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar ilə bağlı Qrupun uçot sistemində asanlıqla əldə edilə bilən daha ətraflı məlumatın olmadığına görə, rəhbərlik kreditin son ödəmə tarixində əsas məbləğ üzrə qalıqları konservativ prinsip əsasında təsnifləşdirmişdir. Praktikada isə kreditin müddəti ərzində ödənişlər aylıq aparılır və faiz ödənişləri və əsas məbləğin bir hissəsinin ödənişini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Qrupun keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Qrupun fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır. Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir. Lakin, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq fiziki şəxslər öz depozitləri üzrə hesablanmış faizlərin müəyyən hissəsini itirmək şərtilə, həmin depozitləri ödəmə müddətindən əvvəl geri götürə bilərlər.

30 sayılı Qeyddə göstəriləni kimi, bəzi borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərin pozulması və qarşılıqlı defolt halları nəticəsində borc götürülmüş digər vəsaitlər və subordinasiyalı borc öhdəliklərindən ibarət olan 274,387 min AZN məbləğində cəmi borc vəsaitləri yuxarıda göstərilən ödəmə müddətlərinə görə təhlil cədvəlində "tələb edilənədək" kateqoriyasına aid edilmişdir. 30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövrdən sonrakı dövr ərzində rəhbərlik baş vermiş bu cür pozuntu halları ilə bağlı borcverənlərin razılıq sənədini almışdır (və yaxud almaq mərhələsindədir). Rəhbərliyin qənaətinə görə, bu razılıq sənədləri həmin borc vəsaitlərinin müqavilədə göstərilən ödəmə müddətindən əvvəl borcverən tərəfindən geri tələb edilməməsinə təmin edir. Qrupun müddətli borc vəsaitləri və subordinasiyalı borc öhdəlikləri üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ödəmə tarixləri müvafiq olaraq 17 və 20 sayılı Qeydlərdə göstərilir.

29 Kapitalın İdarə Edilməsi

Qrupun kapitalının idarə olunmasında məqsəd (i) Azərbaycan Respublikası Milli Bankının ("ARMB") kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, (ii) Qrupun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və (iii) Bazel sazişinə uyğun olaraq kapitalın adekvatlıq əmsalının 8% həcmində saxlanması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir. Azərbaycan Respublikası Milli Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın Maliyyə Direktoru, Audit Komitəsinin Sədri, İdarə Heyətinin Sədri və Daxili Audit Departamentinin Direktoru tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 10,000 min AZN (31 dekabr 2007: 10,000 min AZN) həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı") minimum 12% (31 dekabr 2007: 12%) və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı") minimum 6% (31 dekabr 2007: 6%) və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

Bankın idarə etdiyi kapital ARMB-nin kapitalın adekvatlıq əmsallarının hesablanması üçün tələb olunan məbləğ ilə uyğundur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın idarə etdiyi məcmu kapital 270,645 min AZN (31 dekabr 2007: 245,542 min AZN) təşkil edir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr və 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il ərzində müəyyən vaxtlar istisna olmaqla, ARMB-nin kapitalın adekvatlıq əmsallarına riayət etmişdir. 30 sayılı Qeydə baxın.

Qrup və Bank eyni zamanda kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan kapitalın minimum məbləği ilə bağlı tələblərə, o cümlədən Kapitalın Qiymətləndirilməsi və Kapital Standartları haqqında Beynəlxalq Konvergensiya (aprel 1998-ci il tarixində yenidən işlənmişdir) və "Bazel I" adlanan bazar risklərini əks etdirən Kapital haqqında Bazel Sazişinə Əlavədə (noyabr 2005-ci ildə yenidən işlənmişdir) müəyyən edilən Bazel sazişinin tələbləri əsasında hesablanmış kapitalın adekvatlıq səviyyəsinə riayət etməlidirlər. Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əsasən Bazel Sazişinə uyğun olaraq hesablanmış kapital strukturu aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	100,000	100,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət	139,777	110,383
Azlığın payı	1,801	1,551
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	241,578	211,934
2-ci dərəcəli kapital		
Kapital ehtiyatları	30,549	22,381
Binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	36,204	27,977
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	98,342	102,470
Cəmi 2-ci dərəcəli kapital	165,095	152,828
Çıxılsın: Səhm alətlərinə qoyulmuş investisiyalar	(807)	(801)
Cəmi məcmu kapital	405,866	363,961
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər:		
Balans üzrə	2,443,920	1,790,504
Balansdankənar	865,648	702,324
Cəmi risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	3,309,568	2,492,828
Bazel əmsalı	12.3%	14.6%

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Qrupa qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Qrupun Rəhbərliyi öz təxminlərinə və daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır (31 dekabr 2007: hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır).

Vergi qanunvericiliyi. Qrupa tətbiq edilən vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Qrupun əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq səlahiyyətli orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər.

Vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyən edərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində, Qrupa qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Azərbaycan, Gürcüstan və Rusiyada vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhü düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Qrupun mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 30 iyun 2008-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır (31 dekabr 2007: ehtiyat yaradılmamışdır).

1 yanvar 2002-ci il tarixdən qüvvəyə minmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 18-ci Maddəsinə uyğun olaraq, vergi orqanları qarşılıqlı surətdə asılı olan tərəflər arasında qeyri-bazar qiymətləri ilə aparılan əməliyyatlar və qiyməti bazar qiymətlərinin 30%-dən çox fərqlənən əməliyyatlar üzrə bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı düzəlişlər apara və əlavə vergi öhdəlikləri tətbiq edə bilərlər. Rəhbərlik hesab edir ki, 30 iyun 2008 və 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə Qrupa qarşı vergi orqanları tərəfindən bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı hər hansı irad tutulmamışdır.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Bankın yeni inzibati binasının və filialların inşası ilə əlaqədar olaraq Qrupun yerli inşaat şirkəti qarşısında 16,577 min AZN (31 dekabr 2007: 5,589 min AZN) məbləğində kapital öhdəlikləri olmuşdur.

Qrup artıq bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün lazımi resurslar ayırmışdır. Qrup hesab edir ki, bu və ya oxşar öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün gələcək xalis gəlirlər və digər maliyyə vəsaitləri kifayət edəcəkdir.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. Qrup lizinq alan kimi çıxış etdikdə, ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi üzrə gələcək lizinq ödənişlərin minimal hissəsi aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
1 ildən az	2,782	1,247
1-5 il ərzində	2,468	916
5 ildən çox	1,120	989
Cəmi əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər	6,370	3,152

Xüsusi şərtlərə riayət olunması. Bank, əsasən borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmək məcburiyyətindədir. Bu cür xüsusi şərtlərə əməl edilməməsi Qrup üçün mənfi nəticələrə, o cümlədən borc vəsaitləri ilə əlaqədar xərclərin artmasına və defolt halının elan edilməsinə gətirib çıxara bilər. 30 iyun 2008-ci il tarixinə və həmin tarixdə tamamlanan altı aylıq dövr ərzində müəyyən vaxtlarda Bank (i) Banka aidiyyəti olan şəxslərə verilmiş məcmu kreditlərin maksimum miqdarının Bankın məcmu kapitalının iyirmi beş faizindən çox olmamasını məhdudlaşdıran normaları və (ii) 1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalını pozmuşdur.

30 iyun 2008-ci il tarixinə hazırkı konsolidasiya edilmiş yiğcam aralıq maliyyə məlumatlarında açıqlandığı kimi, Qrupa aidiyyəti olan şəxslərə verilmiş kreditlərin maksimum miqdarının məcmu kapitala nisbəti 87% (31 dekabr 2007: 79%) və 1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı 7.3% (31 dekabr 2007: 8.5%) təşkil etmişdir. Nəticədə, Qrup 30 iyun 2008-ci il tarixinə və həmin tarixdə tamamlanan altı aylıq dövrün müəyyən digər vaxtlarında həmin xüsusi şərtə riayət etməmişdir. Qrupun müəyyən digər borcverənlərlə kredit müqavilələrində qarşılıqlı defolt maddələrinin mövcud olması, həmin borcverənlərə öz kreditlərinin müəyyən və ya bütöv hissəsinin istənilən vaxt geri ödənilməsinə tələb etmək imkanı yaradır.

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər (davamı)

30 iyun 2008-ci il tarixinə yuxarıda qeyd olunan xüsusi şərtlərə əməl olunmamasının ümumi borc vəsaitlərinə təsiri 274,387 min AZN (31 dekabr 2007: 208,041 min AZN) təşkil etmişdir. Həmin müqavilələrə əsasən xüsusi şərtlərə əməl olunmadıqda və ya qarşılıqlı defolt vəziyyəti yarandıqda, bu müqavilələr üzrə borc vəsaitləri "tələb edildikdə ödənilən" kateqoriyasına aid edilir. Müvafiq olaraq, yuxarıda qeyd edilən borc məbləğləri hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarında "tələb edildikdə ödənilən" kateqoriyasına daxil edilmişdir.

Bundan əlavə, Bank 30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan dövr və 31 dekabr 2007-ci il ərzində Azərbaycan Respublikası Milli Bankının bəzi normativ tələblərinə riayət etməmişdir. Rəhbərlik hesab etmişdir ki, Bank, 31 dekabr 2008-ci il tarixinə qədər bütün normativ tələblərə riayət edilməsini təmin edən tədbirlər planının işlənilib hazırlanması üçün Azərbaycan Respublikası Milli Bankından rəsmi razılaşma əldə etmişdir. Rəhbərlik, bu razılaşmada 31 dekabr 2008-ci il tarixindən əvvəlki illər üçün həmin tələblərin nəzərdə tutulmadığını hesab etmişdir və Bankın bu sahədə potensial uyğunsuzluq halları 31 dekabr 2008-ci il tarixinə qədər mənfəətli nəticələrə gətirib çıxarmamışdır. Rəhbərlik, 2005-ci ildə razılaşdırılmış tədbirlər planının yerinə yetirildiyini və 31 dekabr 2008-ci il tarixinə qədər bütün tələblərə tam şəkildə riayət etmək mövqeyində olduğunu hesab etmişdir.

Bank, 31 dekabr 2008-ci il tarixinə qədər yerli qanunvericiliklə müəyyən edilmiş bütün əmsallara riayət etməmişdir. Belə ki, ARMB ilə əldə edilmiş 31 dekabr 2008-ci il tarixinə qədər qüvvədə olan razılığın müddətinin artırılmaması və bu halda Banka qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsi, o cümlədən Bankın lisenziyasının geri alınması ehtimalı mövcuddur. Buna baxmayaraq, rəhbərlik ARMB tərəfindən Banka qarşı hər hansı sanksiyanın tətbiq edilməyəcəyini hesab edir. Yerli əmsallara riayət edilməməsi həmçinin borc götürülmüş digər vəsaitlər üzrə qarşı tərəflərin tətbiq etdiyi xüsusi şərtlərə əməl edilməməsinə səbəb ola bilər ki, bu da öz növbəsində həmin vəsaitlərin dərhal geri alınmasına gətirib çıxara bilər.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir. Müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda, Qrupun ödənişlər aparması ilə bağlı mütləq öhdəlikləri əks etdirən zəmanətlər və zəmanət akkreditivləri kreditlərlə eyni kredit risk daşıyır. Müəyyən şərtlər çərçivəsində müştərilər adından nəzərdə tutulan məbləğlərdə ödənişlərin həyata keçirilməsi üzrə Qrupun yazılı öhdəliklərini əks etdirən sənədli və kommersiya akkreditivlərinə müvafiq mal təchizatı və ya nağd pul depozitləri formasında təminat alınır. Həmin sənədli və kommersiya akkreditivləri birbaşa kreditləşdirmə ilə müqayisədə az risk daşıyır.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Qrup potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Qrup kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə qədər qalan müddətə nəzarət edir. Dövrün sonuna kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
İdxal akkreditivləri	888,637	870,701
Zəmanət məktubları	577,630	431,992
Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər və istifadə edilməmiş kredit xətləri	82,571	77,684
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	1,548,838	1,380,377

30 iyun 2008-ci il tarixinə kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ədalətli dəyəri 1,035 min AZN (31 dekabr 2007: 948 min AZN) təşkil etmişdir.

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər (davamı)

İstifadə edilməmiş kredit xətləri, akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çatma və ya ləğv oluna bilər. 30 iyun 2008-ci il tarixinə kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ədalətli dəyəri 36,785 min AZN (31 dekabr 2007: 24,657 min AZN) təşkil etmişdir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakı valyutalarda ifadə olunmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Azərbaycan manatı	173,441	160,719
ABŞ dolları	653,514	746,018
Avro	614,112	454,924
Digər	107,771	18,716
Cəmi	1,548,838	1,380,377

30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun 20 müəssisəyə açılmış idxal akkreditivləri üzrə 718,977 min AZN məbləğində əhəmiyyətli konsentrasiyası yaranmışdır ki, bu da ümumi idxal akkreditivlərinin 80.9%-ni təşkil etmişdir (31 dekabr 2007: 20 müəssisəyə 701,161 min AZN məbləğində idxal akkreditivi açılmışdır ki, bu da ümumi akkreditivlərin 80.5%-ni təşkil etmişdir). 30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrupun həmçinin 20 müəssisəyə təqdim edilmiş zəmanətlərlə bağlı 436,697 min AZN məbləğində əhəmiyyətli konsentrasiyası yaranmışdır ki, bu da təqdim edilmiş ümumi zəmanətlərin 84.9%-ni təşkil etmişdir (31 dekabr 2007: 8 müəssisəyə 360,098 min AZN məbləğində zəmanət təqdim edilmişdir ki, bu da ümumi zəmanətlərin 83.9%-ni təşkil etmişdir).

30 iyun 2008-ci il tarixinə 156,301 min AZN (31 dekabr 2007: 165,019 min AZN) məbləğində kreditlərlə bağlı öhdəliklər üçün Azərbaycan hökumətinin zəmanətləri və ya blokladılmış müştəri depozitləri formasında təminat alınmışdır. 15 sayılı Qeydə baxın.

Vasitəçi kreditlər. 30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrup, Azərbaycan hökumətinin adından Azərbaycan Respublikasının dövlət müəssisələri və hökumət idarələrinə vasitəçi kreditlərin verilməsi məqsədilə xarici banklardan və maliyyə təşkilatlarından 13,862 min AZN (31 dekabr 2007: 18,047 min AZN) məbləğində borc götürmüşdür. Qrupla xarici banklar və maliyyə təşkilatları arasında bağlanmış kredit müqavilələrinə Azərbaycan Hökuməti tərəfindən şərtsiz zəmanətlər şəklinə təminat verilir. Həmin zəmanətlərə əsasən, Hökumət bu borclarla əlaqədar əsas borclu tərəf hesab edilir. Nəticə etibarilə, Qrup yığılmış əsas məbləğ və faiz ödənişlərini xarici banklara və maliyyə təşkilatlarına köçürməklə Azərbaycan Hökuməti üçün kreditlər üzrə xidmətlər göstərən agent kimi çıxış edir və bu kreditlər üzrə heç bir faiz gəliri əldə etmir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə Qrup neft və qaz sektorunda fəaliyyət göstərən bir dövlət müəssisəsinin 655,000 min ABŞ dolları və ya 539,714 min AZN (31 dekabr 2007: sıfır) məbləğində depozitini cəlb etmişdir. Bu vəsait 22 may 2008-ci il tarixində imzalanmış üç illik kredit müqaviləsinə uyğun olaraq həmin müəssisənin xarici dövlətdəki törəmə müəssisəsinə kredit şəklinə köçürülmüşdür. Müvafiq olaraq, Qrup yığılmış əsas məbləğ və faiz ödənişlərini həmin müəssisəsinin törəmə müəssisəsinə köçürməklə Azərbaycan Hökuməti üçün kreditlər üzrə xidmət göstərən agent kimi çıxış edir və bu kreditlər üzrə heç bir faiz gəliri əldə etmir.

Qrup yuxarıda qeyd olunan vasitəçi kreditlər üzrə qazanc əldə etmədiyinə və risk daşmadığına görə müvafiq olaraq 13,862 min AZN və 539,714 min AZN (31 dekabr 2007: 18,047 min AZN) məbləğində həmin vasitəçi kreditləri 30 iyun 2008-ci il tarixinə balansdankənar hesablarda qeydə almışdır. Müvafiq olaraq, vasitəçi kreditləri maliyyələşdirmək üçün Qrup tərəfindən əldə edilmiş müvafiq vəsaitlər də balansdankənar hesablarda qeydə alınmışdır.

Vasitəçi kreditlərin verilməsi məqsədilə Qrup tərəfindən borc götürülmüş vəsaitlər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Dövlət müəssisəsinə verilmiş vasitəçi kreditlər	539,714	-
Türkiyənin Eksport Kredit Bankından (Eximbank) alınmış ticarət maliyyələşdirməsi	13,862	18,047
Cəmi vasitəçi kreditlərin verilməsi məqsədilə borc götürülmüş və balansdankənar hesablara köçürülmüş vəsaitlər	553,576	18,047

31 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

Bu qeyddə "Digər" sütununa "BMS 24 – Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar" Standartındakı əlaqəli tərəf anlayışına cavab verən tərəflər, o cümlədən, məsələn Qrupun əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərdiyi, lakin assosiasiya olunmuş və ya törəmə müəssisələr kimi təsnifləşdirilməmiş müəssisələrlə aparılan əməliyyatlar daxildir.

30 iyun 2008-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	Səhmdarlar	Rəhbərlik	Hökumət idarələri və dövlət müəssisələri	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Digər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (faizsiz)	-	-	21,833	-	-
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	-	-	154,939	-	-
Rezident banklardakı müddətli yerləşdirmələr (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 6%)	-	-	-	-	-
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 1%-25%)	9,089	647	533,458	54,026	354,260
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(203)	(13)	(14,217)	(5,403)	(65,374)
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər					
Digər bankların müxbir hesabları	-	-	-	-	-
Müştəri hesabları					
Cari/hesablaşma hesabları	-	10	552,680	-	564
Müddətli depozitlər (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 2%-7%)	-	-	1,171,297	-	-
Borc götürülmüş digər vəsaitlər (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 1%)	-	-	10,940	-	-
Cari vergi öhdəliyi	-	-	1,662	-	-
Digər passivlər	-	-	60	-	-

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

	Səhmdarlar	Rəhbərlik	Hökumət idarələri və dövlət müəssisələri	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Digər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Faiz gəlirləri	-	-	26,166	3,222	2,113
Faiz xərcləri	-	-	10,545	-	-
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın (bərpa edilməsi)/yaradılması	(203)	(7)	(1,168)	7,240	(18,160)
Haqq və komissiya gəlirləri	-	-	8,491	-	-
Sığorta üzrə komissiya xərcləri	-	-	-	-	-
İşçilərə sərf olunan xərclər	-	413	-	-	-
Cari vergi xərcləri	-	-	14,139	-	-

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı**30 iyun 2008-ci il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Yığcam Aralıq Maliyyə Məlumatları üzrə Qeydlər****31 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)**

30 iyun 2008-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

	Səhmdarlar	Rəhbərlik	Hökumət idarələri və dövlət müəssisələri	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Digər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Qrup tərəfindən verilmiş zəmanətlər	-	-	198,981	-	-
İdxal akkreditivləri	-	-	453,614	-	-

31 dekabr 2007-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	Səhmdarlar	Rəhbərlik	Hökumət idarələri və dövlət müəssisələri	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Digər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (faizsiz)	-	-	78,618	-	-
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	-	-	166,512	-	-
Rezident banklardakı müddətli yerləşdirmələr (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 6%)	4,227	-	-	-	-
ARMB-nin notları (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 10%-11%)	-	-	53,411	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ümumi məbləği (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 1%-25%)	8,945	285	659,053	59,828	330,701
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	-	(6)	(13,049)	(12,643)	(47,214)
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər					
Digər bankların müxbir hesabları	423	-	-	-	-
Müştəri hesabları					
Cari/hesablaşma hesabları	-	10	411,740	-	564
Müddətli depozitlər (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 2%-7%)	-	-	607,582	-	-
Borc götürülmüş digər vəsaitlər (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 1%)	-	-	7,951	-	-
Cari vergi öhdəliyi	-	-	1,084	-	-
Digər passivlər	60	-	-	-	-

30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

	Səhmdarlar	Rəhbərlik	Hökumət idarələri və dövlət müəssisələri	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Digər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Faiz gəlirləri	-	-	19,768	3,414	1,160
Faiz xərcləri	-	-	5,619	-	-
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın (bərpa edilməsi)/yaradılması	(8)	-	2,175	(5,424)	8,525
Haqq və komissiya gəlirləri	-	-	4,795	-	-
Sığorta üzrə komissiya xərcləri	-	-	-	-	-
İşçilərə sərf olunan xərclər	-	380	-	-	-
Cari vergi xərcləri	-	-	8,907	-	-

31 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)

31 dekabr 2007-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

	Səhmdarlar	Rəhbərlik	Hökumət idarələri və dövlət müəssisələri	Assosiasiya olunmuş müəssisələr	Digər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Qrup tərəfindən verilmiş zəmanətlər	-	-	119,547	-	58,685
İdxal akkreditivləri	-	-	1,316,251	-	18,675

Qrup Azərbaycan Hökumətinin nəzarətində olduğuna görə, yenidən işlənmiş 24 sayılı BMS-ə uyğun olaraq, Azərbaycan Hökuməti, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi və yerli dövlət müəssisələri ilə əməliyyatlar yuxarıda göstərilən əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatlara aid edilir.

30 iyun 2008-ci il tarixində Bankın ümumi nizamnamə kapitalında Qrupun işçilərinin payı 6.30% və ya nominal dəyəri 6,304 min AZN məbləğində 31,518 ədəd adi səhmlərdən ibarət olmuşdur (31 dekabr 2007: 6.30% və ya nominal dəyəri 6,304 min AZN məbləğində 31,518 ədəd adi səhm). 21 sayılı Qeydə baxın.

30 iyun 2008-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr ərzində İdarə Heyəti üzvlərinin və Qrupun departament direktorlarının əmək haqqı xərcləri, o cümlədən əlavə ödənişlərin cəmi 413 min AZN (30 iyun 2007-ci il tarixində tamamlanan altı aylıq dövr: 380 min AZN) təşkil etmişdir.

8 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi, 30 iyun 2008-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avansların ehtiyat ayırmalarından əvvəlki məbləğinə on beş şirkətə səkkiz faizə bərabər və ya ondan aşağı faiz dərəcəsi ilə verilmiş 317,841 min AZN (2007: on beş borcalana verilmiş 501,302 min AZN) məbləğində kreditlər daxildir ki, bu da Qrupun ümumi kredit portfeli üzrə 12% (31 dekabr 2007: 24%) həcmində əhəmiyyətli konsentrasiya yaradır. Bu kreditlərin böyük hissəsi əlaqəli tərəflər ilə aparılan əməliyyatlara aiddir. 8 sayılı Qeydə baxın. Bank tərəfindən həmin müqavilələrə əsasən ayrılmış vəsaitlərin alternativ istifadəsini nəzərə alaraq, tətbiq edilən faiz dərəcələri ayrılmış vəsaitlərin ən yüksək və səmərəli istifadəsini əks etdirdiyinə görə ilkin uçot zamanı ədalətli dəyərlə qeydə alınan müvafiq məbləğlər ilə bağlı müqavilə üzrə faiz dərəcələrində heç bir düzəliş aparılmamışdır.

15 iyun 2004-cü il tarixində Qrup və onunla əlaqəli tərəf olan Azərbaycan şirkəti arasında Bakı şəhərinin mərkəzində biznes və əyləncə kompleksinin tikilməsi məqsədilə 19,637 min ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair kredit sazişi imzalanmışdır. Bu sazişdə Azərbaycan şirkəti borcalan, Qrup - bu Azərbaycan şirkətinin zamini, Commerzbank AG – borcverən və ABŞ-in İxrac İdxal Bankı (Eximbank) - Commerzbank AG-nin zamini kimi çıxış etmişdir. Həmin kredit xətti üzrə illik faiz dərəcəsi LIBOR+ 0.10% təşkil edir və 5 noyabr 2006-cı il tarixindən başlayaraq on altı yarım illik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulmuşdur. 30 iyun 2008-ci il tarixinə bu kredit xəttindən 15,583 min ABŞ dolları və ya 12,647 min AZN (31 dekabr 2007: 16,881 min ABŞ dolları və ya 13,701 min AZN) istifadə edilmişdir. Qrup tərəfindən həmin borcalana yuxarıda qeyd olunan kredit xətti çərçivəsində 3,000 min ABŞ dolları və ya 2,435 min AZN (31 dekabr 2007: 3,000 min ABŞ dolları və ya 2,536 min AZN) məbləğində idxal akkreditivi təqdim edilmişdir.

32 Əsas Törəmə və Assosiasiya Olunmuş Müəssisələr

Qrupun hazırkı konsolidasiya edilmiş yığcam aralıq maliyyə məlumatlarına daxil edilmiş törəmə və assosiasiya olunmuş müəssisələri aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

Adı	Fəaliyyət növü	Qeydiyyat ölkəsi	İştirak payı (%)	
			30 iyun 2008	31 dekabr 2007
Törəmə müəssisələr:				
ABB-Moskva	Bank	Rusiya Federasiyası	100.0	100.0
Beynəlxalq Sığorta Şirkəti	Sığorta	Azərbaycan	100.0	100.0
Azərikard MMC	Plastik kart	Azərbaycan	100.0	100.0
ABB-Gürcüstan	Bank	Gürcüstan	75.0	75.0
Assosiasiya olunmuş müəssisələr:				
Jointleasing	Lizinq	Azərbaycan	47.6	47.6
Bakı Banklararası Valyuta Birjası	Valyuta birjası	Azərbaycan	20.0	20.0

33 Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində sentyabr-dekabr aylarında xarici bank tərəfindən Bankda bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 500,000 min Avro məbləğində altı ədəd qısamüddətli depozit yerləşdirilmişdir.

14 noyabr 2008-ci il tarixində "Bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin kapitallaşma səviyyəsinin artırılmasının stimullaşdırılması haqqında" yeni qanun tətbiq olunmuşdur. Bu qanuna əsasən 2009-cu il yanvarın 1-dən üç vergi ili müddətinə banklar, sığorta və təkrarsığorta şirkətləri üçün mənfəət vergisi dərəcəsi 0%-ə endirilmişdir. Banklar, sığorta və təkrarsığorta şirkətləri mənfəəti bölüşdürmədikləri təqdirdə bu qanunun müddəalarından yararlanmağa bələcəklər. Hal-hazırda rəhbərlik bu qanunun qəbul olunmasının Banka təsirini nəzərdən keçirir.

5 noyabr 2008-ci il tarixində Bank, 10 noyabr 2006-cı il tarixində Almaniyanın aparıcı banklarından birinin rəhbərliyi altında xarici banklarla imzalanmış sindikatlaşdırılmış kreditin cəlb edilməsinə dair Saziş çərçivəsində ayrılmış 130,000,000 ABŞ dolları məbləğində borc vəsaitlərinin 92,000 min ABŞ dollarını geri qaytarmışdır. 17 sayılı Qeydə baxın.

15 oktyabr 2008-ci il tarixində Bank ilə Yaponiyada qeydiyyatdan keçmiş hüquqi şəxs "Sumitomo Mitsui Banking Corporation" (SMBC) arasında Akkreditivlərin Yenidən Maliyyələşdirilməsi üzrə Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. Bu Müqaviləyə əsasən SMBC öz mülahizəsinə görə vaxtaşırı olaraq 20,000,000 ABŞ dolları məbləğində Akkreditivlərin Yenidən Maliyyələşdirilməsi üzrə vəsait ayırmağa razılaşmışdır. Nominal dəyəri 250 min ABŞ dollarından yuxarı olan bu kredit yalnız Yaponiyaya göndərilən malların və ya göstərilən xidmətlərin ixracatına yönəldilmiş geri çağırılmayan akkreditivlər üçün istifadə ediləcəkdir.

20 avqust 2008-ci il tarixində Bank ilə Almaniyanın aparıcı banklarından birinin rəhbərliyi altında xarici banklar arasında ümumi kreditləşmə və ticarət layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə bir il müddətinə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 55,000,000 ABŞ dolları məbləğində müddətli Kredit Sazişi imzalanmışdır.

8 avqust 2008-ci il tarixində Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi Bankın nizamnamə kapitalının 200,000 min AZN-dək artırılması məqsədilə hər birinin nominal dəyəri 0.20 AZN olan 500,000 min ədəd əlavə səhm emissiyasını qeydə almışdır. Bu emissiya, mövcud səhmdarlara həmin səhmləri 0.2 AZN nominal dəyərlə almaq hüququ vermişdir.